

USTO URE

GLASILO ŠTUDENTOV PRAVNE FAKULTETE

Univerza v Mariboru

---

60 Pravna fakulteta

IUSTO IURE: GLASILO ŠTUDENTOV PRAVNE FAKULTETE

LETO IZDAJE: junij 2020

UREDNIKA: URŠKA GRUBAČ KAUČIČ

STROKOVNA POMOČ IN PODPORA: asistent KLEMEN DRNOVŠEK

KAZALO

4 - NAGOVOR UREDNICE

KJE PA TI POMAGAŠ?

5 - TEA UNGER: ŠTUDENTSKI SVET PF UM

6 - TEODORA KORDIŠ – ELSA

8 - ANAMARIE POTRČ - TUTORSTVO

9 - PETRA ZUPANČIČ – ŠTUDENTSKA TEKMOVANJA

ZA LAHEK UVOD

11 - ASJA LEŠNIK: KAJ BRUC PRIČAKUJE OD ŠTUDIJA PRAVA?

12 - MOJCA REMIC: ŠTUDENT, ŠTUDIJSKI PROCES IN COVID-19

14 - NIKAPRELIČ: COVID-19 IN ODZIV ŠTUDENTOV

17 - ŽIVA ŠUTA: LEGAL RESTRICTIONS DURING

COVID-19 EPIDEMICS AND IMPLICATIONS FOR INDIVIDUALS

STROKOVNO

24 - BELMINA HALVADŽIČ: ŠTUDENTSKO DELO

26 - JANJA MOTALN: JE ŠTUDENTSKA SOBA PRIVILEGIJ?

29 - SARA ŠEŠERKO: PRESOJA USTAVNOSTI – ODLOK O
GIBANJU

38 - ŽIVA ŠUTA: JEZIKOVNA ENAKOST IN RAZNOLIKOST V EU

41 - MATEJ ROŽMARIN: DELAVEC IN KORONAVIRUS

43 - VIDA BIGEC: VARSTVO OKOLJA

ERASMUS

46 - TIM ZUPAN: VSE POTI NE VODIJO V RIM

KNJIŽNA POLICA

ZAHVALA SPONZORJEM IN DONTAROJEM

NAGOVOR UREDNICE

Spoštovana bralka/bralec,

Pred vami se nahaja glasilo *Iusto iure*. Le-to je nastajalo v času, ki ga, upam si trditi, nihče od nas ne bi nikoli predvidel. Nastajal je v času korona virusa. Le ta nas je priklenil v naše domove. Večina ljudi je pričela s študijem in delom od doma, zaradi pomanjkanja kvasa smo začeli peči kruh z drožmi in ekstroverti so vsaj za mesec dni morali prekiniti tisto kar jim največ pomeni, druženje.

Kljub končani epidemiji pa je svet okoli nas še zmerom drugačen. Razmere se še vedno spreminjajo iz dneva v dan. Postepidemijsko Slovenijo pa so zaznamovali tudi protesti. Ti imajo negativen prizvok ne glede na to ali o njih razmišlja posameznik ali vlada. Posameznik se bo morda zgrozil nad popisovanjem mirnih, in nič hudega želečih protestnikov, obtožbah o poškodovanju tuje stvari zoper tiste, ki so s kredo pisali na asfalt in odstranjevanju protestnikov, ki so mirno sedeli in brali Ustavo.

A navkljub temu je moč na epidemijo pogledati tudi z druge strani. Zloglasni virus nas je vse, predvsem pa si upam trditi, da to velja predvsem za pravnike, upočasnili.

Znašli smo se v situaciji, ko so nam obveznosti, vsaj za nekaj časa, padle v vodo. Ni bilo več pritiska, da mora ta in ta določena stvar biti narejena do tega in tega dne. In morda lahko prav zaradi tega rečem, da je svet, na nek čuden način, malce lepši. Kot nekakšna apokalipsa, ki nam je dala vedeti, da je prav, da se ustavimo, da čas preživimo z najbližjimi; da je prav, da čas namenimo stvarem, ki nas veselijo in da lahko rečemo, da imamo (vsaj nekaj) prostega časa, ki ga lahko namenimo tistim, ki so nam blizu.

Nenazadnje, iz tega izhaja lekcija, da si je v življenju treba vzeti čas. Čas za glasbo, čas za družino in pospravljanje ter čas za branje. Želim vam, da vam prebiranje tega glasila pomeni kratek izhod iz vašega vsakdana in da vam morda odpre nova obzorja.

Želim vam veliko užitka ob prebiranju,
Urška Grubač Kaučič

Posebna zahvala gre asistentu Klemnu Drnovšku, ki je pripomogel pri nastajanju glasila, vsem avtorjem in Tei, Anamari in Asji za pregled glasila.

KJE PA TI POMAGAŠ?

ŠTUDENTSKI SVET PF UM

Veliko brucev ob prvem vstopu na fakulteto ne ve, kaj počnejo študentski svetovi in kakšne so njihove funkcije, ali pa zanje še sploh niso slišali. Zato se jim ob njihovi omembi postavi veliko vprašanj. Spodnje poglavje je namenjeno predstavitvi "našega" Študentskega sveta, torej Študentskega sveta Pravne fakultete UM. Predstavili bomo, kaj njegovi člani počnemo in zakaj se nam v prihodnosti lahko pridružiš tudi ti.

KDO SMO?

Najprej pojasnimo, da ima vsaka fakulteta, ki je članica Univerze v Mariboru (v nadaljevanju UM), svoj študentski svet. Tako imamo tudi na naši fakulteti Študentski svet Pravne fakultete UM, ki je hkrati tudi organ Pravne fakultete. Študentski svet Pravne fakultete UM je sestavljen iz predstavnikov vsakega posameznega letnika na dodiplomski in podiplomski stopnji. Svoje predstavnike imajo tudi absolventi.

KAJ POČNEMO?

V prvi vrsti je naloga vseh članov študentskega sveta, da delujemo v dobrobit študentov. V zvezi s tem so naše naloge naslednje: odločanje o pomembnih študentskih vprašanjih, reševanje študentske problematike in zavzemanje za pravice študentov. O zadevah, ki jih je potrebno rešiti, razglabljamo in iščemo morebitne rešitve na sejah, ki potekajo predvidoma enkrat mesečno in so javne, kar pomeni, da se jih

lahko udeleži vsak študent, ki ima za to interes. Hkrati pa člani celoletno skrbimo za izvajanje aktivnosti, projektov in dogodkov, s katerimi študentom omogočimo, da se le-ti lahko dodatno izobražujejo, spoznajo druge študente in stopijo v stik s profesorji ter tako aktivno preživljajo svoj prosti čas.

KAKO SE PRIDRUŽITI?

V začetku vsakega študijskega leta se objavi javni razpis, ki ga lahko najdeš na oglasni deski na Pravni fakulteti ali na spletni strani pfum.si. Javni razpis vsebuje obrazec, s katerim lahko kandidiraš in tako izkažeš interes, da želiš zastopati mnenje študentov in se boriti za njihove pravice – da želiš postati del Študentskega sveta Pravne fakultete UM. Po oddaji kandidatur se izvedejo volitve. Na volitvah lahko vsak študent voli svojega kandidata, za katerega želi, da zastopa njegovo mnenje in se zavzema za njegove pravice. Vsak letnik ima lahko 5 zastopnikov v študentskem svetu, od katerih pa imata dva, ki sta prejela največ glasov, tudi glasovalno pravico.

ZAKAJ SE NAM PRIDRUŽITI?

Razen pravkar pojasnjene pomembne vloge, ki jo kot študent opravljaš za druge študente s tem, da se boriš za njihove pravice, pa v sklopu študentskega sveta prav tako pomagaš pri organizaciji veliko projektov in dogodkov. To ti omogoča pridobivanje organizacijskih sposobnosti

in spoznavanje novih ljudi – tako študentov in profesorjev kot tudi strokovnjakov iz prakse. Študenti se namreč v okviru študentskega sveta povezujejo in spoznavajo študente drugih letnikov ter sklepajo nove vezi in prijateljstva. Kot del te »organizacije« pa lahko močno prispevaš tudi k izboljšanju kakovosti izobraževanja na Pravni fakulteti, saj je ugotavljanje študentske problematike in pristopu k rešitvi tega ena od najpomembnejših nalog člana.

Iz pravkar zapisanega je moč razbrati, da je vloga Študentskega sveta Pravne fakultete Univerze v Mariboru izjemnega pomena. V kmalu prihajajočem novem študijskem letu te vabimo, da se nam pridružiš tudi ti!

Tea Unger
Prodekanica za študentska vprašanja

KJE PA TI POMAGAŠ?

ELSA

ELSA (Evropsko združenje študentov prava) je mednarodna, neodvisna, nepolitična, neprofitna organizacija študentov prava in mladih pravnikov. Evropsko združenje študentov prava je leta 1981 ustanovilo 5 študentov prava iz Avstrije, Madžarske, Poljske in Zahodne Nemčije. Danes ELSA predstavlja eno izmed največjih neodvisnih organizacij študentov prava na svetu. Zastopana je na 375 fakultetah, v 44 državah širom Evrope, z naborem preko 50 000 študentov prava in mladih diplomantov.

ELSA Maribor je ena izmed treh lokalnih ELSA skupin, zastopanih v Sloveniji (Maribor, Ljubljana in Nova Gorica). Ustanovljena je bila kot nepolitično, neprofitno in neodvisno društvo s strani študentov Pravne fakultete Univerze v Mariboru leta 1994. Organi ELSA so predsedstvo, nadzorni odbor in disciplinska komisija. Predsedstvo sestavlja predsednik ELSA Maribor, generalni sekretar, zakladnik in štiri podpredsedniki iz področja marketinga, STEP praks, akademskih aktivnosti ter seminarjev in konferenc. S podpredsedniki, na omenjenih področjih, sodelujejo po trije direktorji.

Že od samega začetka ELSA Maribor neprestano sodeluje z drugimi ELSA lokalnimi skupinami. Skupaj z ELSA Ljubljana pa je ELSA Maribor leta 1998 ustanovila tudi Zvezo društev ELSA Slovenije (ti.

ELSA National), ki je polnopravna članica ELSA International iz Bruslja.

ELSA je namenjena zagotavljanju priložnosti študentom prava in mladim pravnikom ter jim pomaga biti mednarodno usmerjeni in profesionalno usposobljeni. Aktivnosti v okviru ELSA združujejo ogromen nabor akademskih, profesionalnih dogodkov in projektov, ki so organizirani z namenom izvrševanja vizije organizacije in z namenom zagotavljanja priložnosti našim članom, da krepijo svoje sposobnosti in medsebojne odnose. Nenazadnje, ELSA zagotavlja študentom pravo priložnost, da izboljšajo svoje znanje in sposobnosti skozi prakse v tujini. Organizacija in izvedba aktivnosti poteka tako na mednarodni ravni (ELSA International in nacionalne skupine iz drugih držav), kot na nacionalni ravni. Vsak član ELSA Maribor ima možnost udeležitve na katerikoli aktivnosti, ki je organizirana s strani ELSA skupin. Aktivni člani pa lahko sodelujejo tudi pri sami organizaciji dogodkov ali opravljajo katero izmed zgoraj omenjenih funkcij.

Na ravni ELSA International so tako med drugim organizirane poletne in zimske šole, tekmovanja, mednarodne konference, mednarodni sestanki, predavanja, študijski obiski, STEP prakse itd.

Poleg omenjenih dogodkov, ki so lokalnim ELSA skupinam podane od ELSA International, se v ELSA Maribor neprestano trudimo, našim članom ter tudi širši javnosti, omogočati kar se da najraznovrstnejši nabor aktivnosti, predvsem koristnih dogodkov kateri bi bili dostopni vsem študentom in bi jim pomagali se še dodatno izpopolniti kot mladi pravniki. Med drugimi so to Strokovna ekskurzija v zavode za prestajanje kazni na Dob in Ig, Spoznavni večer, večeri branja sodb, De iure – De facto konferenca, študijski obiski in STEP prakse. V ELSA Maribor pri organiziranju dogodkov redno sodelujemo s Pravno fakulteto Univerze v Mariboru in se povezujemo z drugimi organizacijami v Mariboru, ti so med drugim Študentski svet Pravne fakultete in Društvo študentov prava.

Sodelovanje pri organizaciji in udeleževanje takšnih dogodkov prinaša študentom, kot bodočim pravnikom, izjemno veliko izkušenj, širi obzorja ter daje precejšnjo mero samozavesti za bodoči delovni proces. Bistvo ELSA Maribor ni samo nudenje aktivnosti, ampak tudi deliti znanje, si med seboj deliti izkušnje, sklepati vezi med študenti prava in pomagati prvim letnikom s prvimi koraki v pravo. Študentje prava, ki skupaj ustvarjajo in se soočajo z izzivi tako sestavljajo celoto-ELSA Maribor.

Teodora Kordiš,
predsednica ELSA Maribor

KJE PA TI POMAGAŠ?

TUTORSTVO

Tutorstvo ima na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru že dolgoletno tradicijo. Vsako leto se po posebnem postopku izberejo študenti tutorji, ki ostalim študentom tekom leta pomagajo s tekočimi študijskimi vprašanji. Na naši fakulteti poteka predmetno tutorstvo, kar pomeni, da se tutorški sistem osredotoča zlasti v pomoč študentom pri predmetih, ki so se skozi leta izkazali za zahtevnejše ali pa predstavljajo pogoje za vpis v višji letnik. Študentu tutorju sta ob nastopu funkcije navadno dodeljena dva predmeta, pri katerih ostalim študentom izčrpno pomaga, vsekakor pa je na voljo tudi za ostala splošna vprašanja in vprašanja, ki zadevajo izbiro primerne literature.

Na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru se tutorstvo intenzivno izvaja v obliki individualno organiziranih mesečnih uradnih ur. Izvedba takšnih ur se je izkazala kot koristna in uspešna, saj je študentom dana možnost individualne razlage snovi in svetovanja glede oprave izpitov.

Poleg individualno izvedenih tutorskih ur, vsak študent tutor v posameznem izpitnem obdobju, organizira tudi skupno tutorsko uro, ki navadno poteka kot razlaga snovi in reševanje primerov z večjo skupino študentov.

Potek tutorskega dela se na mesečnih sestankih tutorjev študentov pregleda ter oceni, vselej pa se stremi k vzpostavitvi sistema, ki je v danih okoliščinah za študente najprimernejši. Tutorji študentje vseskozi sodelujejo tudi s člani Študentskega sveta Pravne fakultete Univerze v Mariboru pri organiziranju raznih družabnih aktivnosti kot tudi večjih projektov, saj jih ostali študenti na takšen način spoznajo ter posledično lažje prosijo za pomoč tekom študija.

Anamarie Potrč,
koordinatorka tutorjev PF UM

KJE PA TI POMAGAŠ?

ZAKAJ NAJ SODELUJEM NA ŠTUDENTSKIH TEKMOVANJIH?

Ameriški znanstvenik, državnik in politik Benjamin Franklin je zapisal: "Investiranje v znanje izplača najvišje obresti." Študentska pravna tekmovanja nedvomno ponujajo možnost, da že v času študija zapljemo v razburljive vode pravniškega dela in si tako ustvarimo odlično popotnico za našo nadaljnjo kariero. Gre za priložnosti pridobitve novih znanj in kompetenc, ki se jih le stežka osvoji zgolj tekom rednega študija. Vsak sodelujoči tekmovallec se na tovrstnih mednarodnih tekmovanjih izuri v pravnem pisanju, izražanju in pravnem raziskovanju, poleg tega pa se zaradi nešteti vaj in predtekmovanj nauči pravilnega strokovnega izražanja v angleškem jeziku in nenazadnje tudi nastopanja pred strokovno podkovanimi slušatelji. Vložen čas in trud v določeno tekmovanje se najbolj ovrednoti na trgu dela, kjer imajo študentje s tekmovalnimi izkušnjami nedvomno dodatno neprecenljivo vrednost za delodajalca in zato tudi konkurenčno prednost. Vsako tekmovanje omogoča tudi splet novih poznanstev z domačimi ter mednarodno priznanimi pravnimi strokovnjaki, ki delujejo na različnih pravnih področjih. Iz lastnih izkušenj ocenjujem, da so vsa študentska tekmovanja pri katerih sem sodelovala,

poleg vseh bonitet, ustvarila tudi mnoge nepozabne spomine in spletla prava prijateljstva ter tako dodala piko na i mojemu pravnemu študiju. V tem prispevku vas s predstavijo tekmovanj, ki potekajo na naši pravni fakulteti, želim navdušiti in prepričati, da že prihodnje šolsko leto sami pridobite nove praktične izkušnje, tako da oddate prijavo in postanete novi član tekmovalne ekipe, ki bo s ponosom zastopala Pravno fakulteto Maribor.

Na naši fakulteti se študentje udeležujejo več mednarodnih tekmovanj, zato bi najprej želela pozornost nameniti tekmovanju Philip C. Jessup International Law Moot Court Competition, ki velja za eno največjih »moot« tekmovanj na svetu. Na tem tekmovanju študentje preizkušajo svoje znanje na področju mednarodnega javnega prava. Tekmovanje predstavlja simulacijo spora med državama pred Meddržavnim sodiščem. Vsaka tekmovalna ekipa pripravi ustni in pisni vlogi, v katerih zagovarjajo stališča tožeče in tožene stranke v obravnavani zadevi. Letošnje leto je zaradi izrednih okoliščin zaradi epidemije bolezni Covid-19 odpadel ustni del tekmovanja, ki se sicer odvija v Washingtonu, zato so se podelile zgolj nagrade za

pisne izdelke. Izmed nagrajenih 40 najboljših ekip, se je tekmovalna ekipa PF UM uvrstila na 14. mesto in si tako priborila prestižno Alona E. Evans Award. Poleg odlične razvrstitve v skupnem seštevku obeh memorandumov je ekipa PF UM zasedla tudi odlično 2. mesto za pripravljen pisni memorandum tožnika. Tekmovanje poteka pod mentorstvom Leona Brulca, doc. dr. Petre Weingerl in red. prof. dr. Matjaža Tratnika.

European Law Moot Court Competition (ELMC) je tekmovanje pred simuliranim sodiščem, kjer študenti pripravijo pisne vloge glede poenostavljenega problema s področja prava Evropske unije in predstavijo svoje argumente v ustnem postopku pred Sodiščem Evropske unije. Priprave na tekmovanje se začnejo že z mesecem septembrom, saj morajo sodelujoči tekmovalci najprej podrobno preučiti fiktivni primer ter izoblikovati argumente, tako za toženo, kakor za tožečo stranko, ki jih strnejo v obliko pisne vloge. Pisni fazi sledi ustni del tekmovanja, kamor se na osnovi pisnih izdelkov uvrsti samo 48 najboljših ekip, te pa se nato pomerijo na regionalnem delu tekmovanja, ki poteka na štirih lokacijah po Evropi. V finalni stadij tekmovanja, ki poteka na Sodišču EU v Luksemburgu, se uvrstijo zgolj štiri najboljše ekipe. Ob tem velja izpostaviti, da se ekipa PF UM, trenutno pod mentorstvom študenta Aljoše Polajžarja in doc. dr. Petre Weingerl, že več let uspešno uvršča v regionalni del tekmovanja.

Sama sem zadnja tri leta svojega študija nove izkušnje in znanja nabirala s sodelovanjem na Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot Court, ki

velja za eno najprestižnejših pravnih tekmovanj, kjer se študenti prava iz najrazličnejših pravnih fakultet preizkusimo v poznavanju mednarodnega gospodarskega in arbitražnega prava. Priprave na tekmovanje se vsako leto začnejo že meseca septembra, saj se tekmovalna ekipa najprej sooči z izzivom priprave memoranduma za tožečo stranko, nato temu sledi pisanje in iskanje argumentov za memorandum nasprotne, tožene stranke. Po opravljenem obsežnem raziskovanju procesnih in materialnih vprašanj, se lotimo priprav na ustni nastop. V sklopu le-teh se člani ekipe udeležimo več t.i. »pre-moot-ov«, to je simulacij tekmovanja, ki jih organizirajo tuje fakultete, prestižne odvetniške pisarne in arbitražne zbornice, z namenom utrjevanja ustnih nastopov za finalni del tekmovanja, ki v mesecu aprilu poteka na Dunaju in v Hong Kongu. Študentje se lahko pohvalimo, ne le z dobrimi uvrstitvami na predtekmovanjih, ampak tudi z zmago, ki smo jo leta 2018 dosegli na organiziranem pre-mootu v Ljubljani. Lansko leto pa je članica ekipe Hana Šrot za svoj izjemen nastop na finalnem delu tekmovanja na Dunaju, prejela nagrado za enega izmed najboljših govorcev na tekmovanju - honorable mention for individual oralist. Pri pripravah na tekmovanje nam pomagajo nekdanji tekmovalci: Lina Burkelc Juras, Stefan Danojević in Hana Šrot ter asistent Denis Baghrizabehi.

Kot članica tekmovalne ekipe sem se letos udeležila tudi tekmovanja MUNLawS, ki poteka na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Članice ekipe smo s svojim uspešnim nastopom osvojile prestižen naziv »Best University Delegation.« MUNLawS je oblika tekmovanja, ki poteka v okviru

Model United Nations (MUN) konferenc. Na teh se po pravilih postopkov, ki veljajo za posamezen odbor mednarodne organizacije, obravnavajo pereče teme, ki pestijo mednarodno skupnost. Vsak tekmovalec nastopa kot predstavnik (delegat) države, katere interese zastopa v posameznem odboru. Sama sem v diplomatskih razpravah sodelovala pri North Atlantic Council (NATO), kjer sem zastopala interese Francoske Republike. Na koncu tekmovanja smo se preizkusili še v pisanju, tako smo morali izdelati še sporočilo »Communique«, v katerem smo strnili glavne cilje in sporočila obravnavnih problematik. Zaradi svojega entuziazma in sodelovanja v razpravah ter nenazadnje tudi vloženega truda v pisanje končnega poročila, sem si po mnenju ocenjevalnega odbora priborila prestižen naziv »Outstanding University Delegate«. Ob tem moram omeniti, da se tekmovalna ekipa običajno udeleži tudi mednarodnih MUN tekmovanj, preteklo leto se je delegacija Pravne fakultete Univerze v Mariboru udeležila PSUTMUN 2019 v Jordaniji, kjer so dosegli izjemne rezultate. Organizacija in priprave na posamezno MUN tekmovanje potekajo pod mentorstvom asistenta Jana Stajnka.

Na naši fakulteti že peto leto zapored poteka tudi slovensko tekmovanje študentov prava Študentska pravda, kjer imamo priložnost, da se preizkusimo v znanju civilnega procesnega prava in materialnega prava. Letošnji fiktivni primer je bil v luči epidemije bolezni Covid-19, še posebej aktualen in zanimiv, saj smo tekmovalci obravnavali primer odškodnine v zvezi

z opustitvijo oziroma izmikanja cepljenju. Ker je primer vključeval mešan avstrijsko-slovenski zakonski par, živeč v Avstriji (Radgona), smo bili tekmovalci primorani utemeljevati pristojnost slovenske jurisdikcije z uporabo mednarodnih evropskih aktov, kar je nedvomno popestrilo naše raziskovanje in pisanje tožbenih zahtevkov. Letos sta se v finalnem delu tekmovanja pomerili ekipi Pravne fakultete Maribor.

Dragi študenti in študentke prava, upam, da ste skozi kratko predstavitev prepoznali pomen in vrednost nekaterih ključnih tekmovanj, ki se jih lahko že naslednje šolsko leto udeležite ob študiju na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru. Zavedati se morate, da s sodelovanjem pri obštudijskih dejavnostih ne vlagate zgolj v svoje znanje, ampak hkrati gradite na svoji karieri, saj z izkušnjami, pridobljenimi na mednarodnih tekmovanjih, postajate toliko bolj cenjeni pri vsakem bodočem delodajalcu. Če se odločite, da se na katerokoli izmed tekmovanj prijavite in s tem podate v novo avanturo pridobivanja praktičnih izkušenj, vam želim vso srečo!

Avtor: Petra Zupančič, študentka magistrskega študija

**ZA
LAHKI
UVOD**

KAJ BRUC PRIČAKUJE OD ŠTUDIJA PRAVA?

Obdobje študija je že samo po sebi nekaj novega, drugačnega od osnovnošolskih in srednješolskih let. Po večini študentje zapustimo domove in se prvič sami soočimo s svetom. Tudi sama sem se s strahom, a z visokimi pričakovanji lani konec septembra odpravila v Maribor in se pridružila študentskemu življenju.

Največja težava, s katero sem se pred začetkom študija soočala jaz – in verjetno še veliko drugih študentov prava – je bila vsekakor ta, da mi je bilo področje prava pred začetkom študija dokaj nepoznano. V šolskih klopeh se s pravom kot učno snovjo nismo srečevali niti v osnovni niti v srednji šoli. Posledično pred začetkom študija nisem niti približno vedela, ali mi bo področje prava pisano na kožo ali pa to nikakor ne bo področje zame.

»A odvetnica boš?« je vprašanje, ki je po navadi sledilo, ko sem povedala, na kateri študij se odpravljam. Na pravno fakulteto sem res vstopila z željo, da postanem odvetnica. To je rezultat tega, da pred začetkom študija nisem imela natančne predstave o tem, kako široko je pravzaprav področje prava in kam vse sega. Že v prvem letniku pa so nas profesorji in starejši študentje spoznali z neverjetno obsežnim spektrom področij, ki jih zajema pojem pravo.

Prej omenjenemu vprašanju je vedno sledil še: »A veš, da se boš morala učiti cele knjige na pamet?«. Stereotipne predstave o študiju prava sem kajpak poznala tudi sama. Učenje knjig na pamet, nič socialnega življenja,...

Kaj hitro pa sem spoznala, da so to res le napačne predstave, ki večinoma izhajajo iz prej omenjenega nepoznavanja področja prava pred začetkom študija. Literatura za posamezne predmete je vsekakor obsežna, a knjig se nikakor ni treba učiti na pamet, prav tako pa na predavanjih predelamo ključno vsebino predpisanih knjig, nato pa na vajah še podkrepimo teoretično znanje s praktičnimi primeri. Ob tem je tudi samo prebiranje knjig povsem dovolj, saj knjige le razširijo tvoje že obstoječe znanje, ki si ga pridobil na fakulteti.

Tudi predstava o tem, da socialnega življenja ob študiju prava ne bomo imeli, je povsem napačna. Časa za druženje je čez leto več kot dovolj, veliko je tudi organiziranih obštudijskih dejavnosti v okviru Univerze (na katerih tudi spoznaš nove ljudi), v izpitnem obdobju – ko je sicer res občutno manj prostega časa – pa je dobra rešitev skupinsko učenje, saj se poleg izmenjave znanja tudi malce sprostimo in podružimo.

Moje prvo študijsko leto še sicer ni končano, a vseeno lahko zaključim, da mi je že v teh nekaj mesecih prineslo ogromno novega znanja, novih prijateljev in izkušenj in veselim se vsega, kar mi bodo študijska leta na Pravni fakulteti prinesla tudi v prihodnje. Bodočim brucem pa želim sporočiti, naj nikakor ne poslušajo mitov o študiju prava, temveč naj se z njim najprej soočijo sami ter izoblikujejo svoje mnenje o študiju prava, za katero pa upam in verjamem, da bo prav tako pozitivno kot moje.

ŠTUDIJSKI PROCES NA UNIVERZI V MARIBORU, PRILAGOJEN COVID-19

Izbruh novega koronavirusa v svetu je dosegel razsežnosti pandemije, kar pomeni, da se je ta nevarnost za zdravje razširila praktično po vsem svetu. Temu so sledili mnogi ukrepi, ki se dnevno dopolnjujejo. Pravzaprav čez noč so se zaprle izobraževalne ustanove, športni centri, številne trgovine, restavracije, kozmetični saloni, kulturne storitve, itd. Natančneje 12. marca 2020 je bila v RS razglašena epidemija nalezljive bolezni, zaradi česar je tudi Univerza v Mariboru (v nadaljevanju UM) izdala načrt, s katerim želi zmanjšati negativen vpliv in morebitne motnje, ki jih lahko povzroči koronavirus na vzgojno-izobraževalno in raziskovalno delo.

Minister za zdravje Aleš Šabeder, je izdal odredbo o prepovedi zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja ter univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih. Prepoved, ki je stopila v veljavo 16. marca 2020, je tako zaprla vrata vseh fakultet.

Univerza v Mariboru je zato pristopila k izvedbi pedagoškega procesa na daljavo. Ves študijski proces se je tako preselil iz predavalnic v dnevne sobe predavateljev in študentov. Študentje smo prejeli natančna obvestila o nadaljnjem poteku predavanj, morebitnih kasnejših nadomeščanjih in o samostojnem delu. UM je pripravila tudi navodila za uporabo orodja MS Teams, preko katerega zdaj potekajo predavanja na daljavo. Microsoft Teams se je za potrebe poučevanja na daljavo izkazal kot dobra in učinkovita izbira, saj je bilo v prvem

tednu ustvarjenih več kot 11.446 spletnih srečanj.¹

Za vsebine in gradiva študentje še naprej uporabljamo učno e-okolje UM e-študij, ki smo ga vajeni uporabljati že tekom rednega študijskega procesa, predvsem za komunikacijo s profesorji. Najpomembnejša prednost spletnih učilnic UM e-študija so aktivnosti, ki jih profesor izbere po svojih presoji in pripravi za študente. Med najpogostejšimi so npr. kvizi, forumi in naloge. Naj omenim še eno izmed prednosti uporabe orodij MS Teams in UM e-študija, oba namreč zagotavljata tudi možnost uporabe mobilne aplikacije.

UM je s tem študentom omogočila, da kritičen čas ne bi preveč vplival na potek študijskih obveznosti. Zagotovila je, da se bodo študijske obveznosti tako ali drugače izvedle v celoti.

Na pomoč pri zagotavljanju nemotenega študijskega procesa so priskočile tudi knjižnice. S strani Univerzitetne knjižnice Maribor smo študentje prejeli obvestila o poteku izposoje gradiva na daljavo. Zaradi velikega povpraševanja po možnosti izposoje tiskanega gradiva v času zaprtja knjižnice so pripravili spletno naročilnico s katero lahko člani naročajo manjšo količino gradiva, ki ga nujno potrebujejo za opravljanje študijskih obveznosti.

Naročila se enkrat tedensko pošiljajo po pošti v priporočenem pismu.

¹ Več o tem: Po tednu poučevanja UM ocenjuje študij na daljavo, dostopno na: <https://www.dostop.si/po-tednu-poucevanja-um-ocenjuje-studij-na-daljavo/>.

Podoben sistem izposoje gradiva na daljavo je uvedla tudi knjižnica fakultete, ki jo obiskujem, knjižnica Mirka Ilešiča Pravne fakultete Maribor. Dokler se situacija ne bo umirila in osebni obisk v knjižnici ne bo mogoč, se bodo storitve izposoje prav tako opravljale na daljavo po pošti.

V času, ko ukrepi zaradi preprečevanja širjenja koronavirusa predvidevajo delovanje v domačem okolju in izključujejo javno življenje, so knjižnice omogočile tudi dostop do nekaterih gradiv preko spleta (v obliki elektronskih virov). Za potrebe študentov pa so to storile še različne založbe.

Študentje in zaposleni na UM lahko namreč do večine naročniških elektronskih informacijskih virov dostopamo preko računalnikov, ki so nameščeni v prostorih UM. Zdaj je omogočen tudi oddaljen dostop oz. dostop od doma vsem študentom, ki imamo urejen status in zaposlenim na univerzi, ki so vpisani v eno od knjižnic UM.

Prav tako je Lexpera d.o.o. vsem študentom in zaposlenim na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru, v obdobju trajanja epidemije s koronavirusom omogočila neomejen dostop do portala IUS-INFO Profesionalni paket. Na portalu so zbrani članki iz revije Pravna praksa in članki revije Podjetje in delo, katere študentje prava beremo kot dodatno literaturo za boljše razumevanje ter širše znanje. Podobno so storili še portali, kot so Tax-Fin-Lex, JSTOR, HeinOnline, ipd.¹

Ne glede na zgornja prizadevanja celotne Univerze, so študentje kljub vsemu zaskrbljeni, kako bo z izpiti. Je izvedba iz-

pitnih rokov na daljavo sploh mogoča? Prekinitev izpitov bi namreč zagotovo vplivala na napredovanje in diplomiranje študentov, kar posledično pomeni oviran kasnejši dostop do trga dela in širše socialno ekonomske posledice. Kot odgovor na vprašanje naj omenim 48. člen ZIUZEOP² na podlagi katerega lahko fakultete za študijsko leto 2019/2020 spremenijo obvezne sestavine študijskih programov, med drugim tudi način ocenjevanja in preverjanja znanja. Prav tako je s strani NAKVIS-a³ izdano priporočilo visokošolskim zavodom, naj razmislijo o alternativnih rešitvah (kjer je to mogoče) in opravljanje npr. pisnih izpitov nadomestijo s preverjanjem znanja v obliki opravljanja projektov, ustnih izpitov, projektov, seminarskih nalog ipd.⁴

Tudi sama sem se ob začetku študija na daljavo spraševala, kako bo vse skupaj pravzaprav potekalo. Ali bodo navodila za študij dovolj natančna, ali se bomo tako študentje kot tudi profesorji dobro organizirali, kako se bomo znašli v virtualnih predavalnicah. Takoj po začetku sem ugotovila, da je trud profesorjev izjemen in predavanja potekajo nemoteno, držimo se tudi ustaljenega urnika. Še posebej bi pohvalila izvajanje videokonferenc ter dostopnost profesorjev za morebitna vprašanja. Tako rekoč štiriindvajset ur na dan in sedem dni v tednu nam odgovarjajo na e-pošto.

Seveda pa moramo ob vsem dogajanju ostati dovolj samoorganizirani in si kljub delu od doma sami narediti raspored opravljanja obveznosti.

1 Seznam ostalih baz, do katerih imamo urejen dostop, je objavljen na spletni strani <http://www.pf.um.si/sl/elektronski-viri>.

2 Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP), Ur. l. RS, št. 49/20.

3 Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS).

4 Več o tem: Preverjanje znanja, ko študij poteka na daljavo?, dostopno na: <https://www.dostop.si/preverjanje-znanja-ko-studij-poteka-na-daljavo/>.

POMEN ŠTUDENTSKEGA DELA, ŠTUDENTSKE ORGANIZACIJE SLOVENIJE IN ENKRATNEGA SOLIDARNOSTNEGA DODATKE V ČASU EPIDEMIJE KORONAVIRUSA

Študentsko delo ima predvsem pomen socialnega korektiva. V tem smislu je njegov pomen ogromen, saj predstavlja razbremenitev staršev in osamosvojitve študentov. Često ni volonterno, temveč je izraz socialne stiske, saj posamezne družinske ekonomije ne premorejo zadostnih sredstev za (so)financiranje študija otrok. Marsikateremu študentu pomeni glavni, če ne celo edini vir prihodka za financiranje izobraževanja, za marsikoga pa tudi za življenje in bivanje.

Po podatkih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) je v letu 2019 skoraj 20 000 dijakov in študentov preko študentskega dela zaslužilo skoraj 50% neto minimalne plače za leto 2019, kar znaša dobrih 330 evrov mesečno. Študentska organizacija Slovenija (ŠOS) ocenjuje, da teh 20 000 dijakov in študentov izobraževanja oziroma študija s tako velikim izpadom dohodkov v letošnjem letu zaradi epidemije ne bi moglo nadaljevati in zaključiti. Iz podatkov raziskave o socialno-ekonomskem položaju študentov Evroštudent je razvidno, da štipendije študentov predstavljajo zgolj 9% razpoložljivih sredstev, medtem ko prihodki od dela predstavljajo kar 44% razpoložljivih sredstev študentov. Bivši predsednik ŠOS Jaka Trilar je v začetku leta 2019 Večer pritr dil, da stroški povprečnega ljubljanskega študenta, ki sicer ne prihaja iz Ljubljane

presejajo znesek 500 evrov. »To je znesek brez študentovih udeležb na najrazličnejših zabavah, na kar s prstom rade pokažejo starejše generacije«.

V času epidemije predstavlja izrazito težavo izpad dohodka, iz katerega niso izvzeti niti študentje. Večina študentov dela v sektorjih kot sta turizem in gostinstvo, ki sta prav tako sektorja, ki sta v času epidemije utrpela največjo škodo in izgubo prometa, kar je tudi največji razlog za vsesplošni upad povpraševanja po študentskem delu in ponudbe le-tega. Izpad dohodka študentov je glede na njihove prihodke iz študentskega dela v normalnih razmerah in višino njihovih stroškov, ki se kljub upadu dohodka povečini niso zmanjšali, bil ogromen.

V začetku aprila letošnjega leta je bil sprejet Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP), ki v 58. členu opredeljuje enkratni solidarnostni dodatek za druge ranljive skupine oseb. Ta je znašal 150 evrov, do prejema le-tega pa so bili upravičeni tudi študentje, ki izpolnjujejo kriterije, ki jih določa 6. odstavek 58. člena ZIUZEOP. Tako so bili do enkratnega solidarnostnega dodatka upravičeni študentje s stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki se v študijskem letu

2019/2020 izobražujejo po javnoveljavnih študijskih programih v Republiki Sloveniji.

Stroški študentov so po večini ostajali enako visoki, izpad dohodka zaradi začasne nezmožnosti opravljanja študentskega dela pa je ogromen. Vprašanje je, kakšna je razlika med študenti, ki tedensko delajo več kot 20 ur, njihovi stroški pa - po eni izmed opravljenih raziskav - znašajo 650 evrov mesečno in redno zaposlenim državljanom, ki prejemajo enako, nekoliko višjo ali nekoliko nižjo plačo. ZIUZEOP v vezi s čakanjem na delo redno zaposlenih državljanov v 2. odstavku 21. člena določa, da se ne glede na določbo 6. odstavka 137. člena Zakona o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR-1), določa tudi višina nadomestila plače delavcem, ki ne morejo opravljati dela zaradi višje sile in se ureja delno povračilo izplačanih nadomestil plače tem delavcem. 6. odstavek 137. člena ZDR-1 določa, da je delavec, če ne more opravljati dela zaradi višje sile, upravičen do polovice plačila, do katerega bi bil sicer upravičen, če bi delal, vendar ne manj kot 70 odstotkov minimalne plače. Navedeno pomeni, da so položaji obeh skupin različno pravno regulirani.

ŠOS je zato predlagal alternativno rešitev problema, in sicer ukrep, po katerem bi bili vsi posamezniki, ki so v preteklih 12 mesecih opravljali študentsko delo, upravičeni do mesečnega nadomestila zaradi izpada dohodka iz študentskega dela v višini 80% povprečnega mesečnega neto zaslužka zadnjih 12 mesecev.

Poseben problem predstavlja tudi kategorija študentov, ki so sicer upravičeni do socialnih pravic, ki izhajajo iz statusa študenta, pa zaradi neizpolnjevanja meril iz 6. odstavka 58. člena ZIUZEOP niso upravičeni do enkratnega nadomestila. To so predvsem izredni in tuji študentje, katerih stroški so po navadi še višji od stroškov slovenskih študentov.

Posebej izpostavljeni v času epidemije so bili študentje, ki so opravljali študentsko delo v zdravstvu in drugih sektorjih, kjer so bili izpostavljeni tveganju okužbe. 71. člen ZIUZEOP namreč določa, da so zaposleni v javnem sektorju, ki so pri svojem delu nadpovprečno izpostavljeni tveganju za svoje zdravje oziroma prekomerno obremenjeni zaradi obvladovanja epidemije, upravičeni do dodatka za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije v višini do 100-odstotne urne postavke osnovne plače. Ta določba študentov ni vključevala, kar je ponovno primer različne pravne regulacije problema.

Največ k dobrobiti slovenskih študentov pripomore Študentska organizacija Slovenije (ŠOS), ki se kot stanovska organizacija zavzema za uresničevanje in varovanje interesov in potreb študentov na slovenskih fakultetah, akademijah, visokih in višjih strokovnih šolah ter visokošolskih zavodih v tujini. Položaj ŠOS je od leta 1994 urejen v Zakonu o skupnosti študentov (ZSKUŠ), leta 2002 pa se je ideja o enotnem zastopanju študentov na nacionalni ravni začela uresničevati s Študentsko ustavo, na podlagi katere v organih ŠOS kot krovne organizacije aktivno participirajo predstavniki študentskih organizacij Univerz v Ljubljani in Mariboru, Univerze na Primorskem ter Sveta študentskih organizacij lokalnih skupnosti. Prizadeva si predvsem za vpliv na izboljšanje študijskih razmer in možnosti za študij, socialnega položaja študentov ter razvoj obštudijskih in interesnih dejavnosti, te cilje pa dosega z aktivnim sodelovanjem pri oblikovanju nacionalne politike in programov na področju visokošolskega izobraževanja, štipendiranja, študentskega bivanja, študentskega dela, pozornost pa namenja tudi problematiki zdravstvenega varstva študentov in zaposlovanja mladih diplomantov.

Za doseganje teh ciljev sodeluje z Vlado RS preko Sveta Vlade RS za študentska vprašanja, Sveta Vlade RS za mladino, v njihovih delovnih skupinah, članstvu v nadzornem svetu Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada RS, skupščini ZPIZ idr.

ŠOS o sprejetih ukrepih izjavlja naslednje: »Pozitivno je, da smo bili s strani Vlade RS slišani in da študentom v času epidemije ne bo potrebno plačevati študentskih domov. Predlagano rešitev o enkratnem kriznem dodatku pa, kot že rečeno, vidimo kot precej pomanjkljivo in jo bomo poskušali spremeniti tekom zakonodajnega postopka. Prav tako pa ostajajo odprta vprašanja o subvencionirani študentski prehrani, subvencioniranem prevozu in še nekaterih ostalih področjih študentskega življenja, s katerimi se bomo spopadli v prihodnjih dneh«.

Viri

- Študentska organizacija Slovenije: Sporočila in predlogi študentov glede predloga ukrepov za omilitev posledic epidemije COVID-19 [internetni vir]. Dostopno, dne 2. 5. 2020, na: <http://www.studentska-org.si/wp-content/uploads/2020/04/2020-41-PR.docx.pdf>.
- Kakšni so povprečni mesečni stroški študenta? »Za majhno enoposteljno sobo sem plačevala 220 evrov« [internetni vir]. Dostopno, dne 5. 5. 2020, na: <https://www.vecer.com/kak-sni-so-povprecni-mesecni-stroski-studenta-za-majhno-enoposteljno-sobo-sem-placevala-220-evrov-6648148>.
- Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo, ZIUZEOP, Uradni list RS, št. 49/20 in 61/21
- Zakon o delovnih razmerjih, ZDR-1, Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZS-DT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS in 81/19
- Študentska organizacija Slovenije: Predstavitev ŠOS [internetni vir]. Dostopno, dne 2. 5. 2020, na: <http://www.studentska-org.si/predstavitev/sos/predstavitev-sos/>
- Izjava Študentske organizacije Slovenije (ŠOS).

LEGAL RESTRICTIONS DURING COVID-19 EPIDEMICS AND IMPLICATIONS FOR INDIVIDUALS

If someone told me one year ago that I would be writing this essay and graduating from university from home, I would think he must be a fortune teller, modern Nostradamus or a fan of the movie *Back to the future*. Even when the virus first appeared in China, I thought to myself “this can never happen to us”. A month later China became our reality. We had to adapt to a new way of life, face new legal challenges and maintain relationships in a previously unknown way. Interest in public health, herd immunity and general well-being prevailed over individual rights in many countries. The findings of the law on the protection of human rights, which are protected at national and international level, are the product of a lengthy struggle for their implementation. In international law, an individual became a subject only after World War II when the world promised itself peace among nations and when human rights gained in importance.¹ Then, however, in a blink of an eye, a virus occurred that instantly lead back in time when human rights were placed in the background of state and political interests. In this essay, I will describe, from a legal point of view, the position of individuals under the influence of the changes brought by COVID-19 and focus firstly on fundamental legal principles and standards,

especially the rule of law and secondly on specific human rights, such as the right to health, right to water and sanitation, right to privacy and freedom of speech, the position of media and whistleblowers, the right to fair trial, prisoners, poor living conditions and women’s rights, labour law issues and universal basic income, distance education and the impact it has on our environment.

Some of the media headlines this year were: “Courts to livestream divorce proceedings”, “Israel to track mobile phones of suspected coronavirus cases”, “Corona virus pandemic is becoming a human rights crisis”, “Coronavirus may never go away, World Health Organization warns”. While this created some anxiety and unease among the population, constitutional lawyers and other human rights defenders had to oppose and voice their opinion, loud and clear. Antonio Guterres, the Secretary General of the UN, described the nature of human rights as a part of law “that puts everyone in the picture and ensures that no one is left behind.” “The coronavirus pandemic must not be used as a pretext for authoritarian states to trample over individual human rights,” the UN secretary general also warned.²

1 Assenza, C.M. Individual as Subject of international law in the International Court of Justice Jurisprudence. 2010. Heidelberg University, pp. 6.

2 Guterres, A. We are all in this Together: Human Rights and COVID-19 Response and Recovery. April 2020. [<https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/we-are-all-together-human-rights-and-covid-19-response-and>].

The rule of law is the foundation for the development of peaceful, equitable and prosperous societies. It consists of equality under law, transparency of the law, an independent judiciary and accessible legal remedy. Without it the vulnerable in society are left behind or oppressed, human rights are abandoned and social order eventually breaks down.¹ The case *Liversidge v Anderson* [1942] AC 206 demonstrated how easy it is to get blindsided by the emergencies of the hour, like today with COVID-19.

In the case the government passed a regulation that gave a minister “discretionary” power to detain someone if it was necessary for “the defence of the Realm.” A majority of the judges found that the minister had a wide discretion which wasn’t challengeable in a court. Lord Atkin opposed and gave his dissenting opinion, in which he said, “...Amid the clash of arms, the laws are not silent. They may be changed, but they speak the same language in war as in peace.”²

This reflects another fundamental principle of law, that is the principle of separation of powers.³

A similar situation can be found in Camus work *The Plague* (1947): “There comes a time in human history when the man who says 2 plus 2 equals 4 will be sentenced to death.” History repeats itself and teaches us that nei-

ther in peaceful times nor in a force majeure state should we disregard legal rules and principles.

Another aspect of the rule of law is the principle of legality.⁴ This means that laws should be interpreted in such a way as to be consistent with fundamental rights unless legislator makes it very clear that it intends to affect those rights.⁵ This way it is ensured that legislator thinks carefully about any impacts that the laws he is enacting will have on rights.⁶

A lack of precision in the law can lead to inconsistent interpretations and random enforcement.

Event hough we are currently, in many aspects of our lives, witnessing a crisis, there is no clear way to determine what restrictions are necessary. Restrictions that are in normal times considered as infringement of civil liberties, can now become necessary for well-being of all. The International Covenant on Civil and Political rights (ICCPR)⁷ explicitly permits derogations of rights under Article 4 when there is a “public emergency” that “threatens the life of the nation.” Yet there are certain ICCPR provisions that States can never derogate from. These are: the right to life (Article 6), the prohibition of torture or cruel, inhuman or degrading treatment (Article 7), the prohibition of slavery, slave trade and servitude

1 Von Bogdandy, A. and Villarrea, P. International law in the times of the Coronavirus. April 2020. Max-Planck-Gesellschaft. [<https://www.mpg.de/14697255/international-law-in-the-times-of-the-coronavirus>].

2 Summarised after: McDougall I. for LexTalk. Coronavirus and the Rule of Law: A Warning From History. March 2020. [https://www.lextalk.com/b/lextalk_blog/archive/2020/03/18/coronavirus-and-the-rule-of-law-a-warning-from-history.aspx].

Article 3 paragraph 2 of The Constitution of the Republic of Slovenia. Official Gazette of the Republic of Slovenia Nos. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, and 75/16.

3 Article 3 paragraph 2 of The Constitution of the Republic of Slovenia. Official Gazette of the Republic of Slovenia Nos. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, and 75/16.

4 Articles 153-159 Constitutionality and legality of the Constitution of RS.

5 Article 15 of the Constitution of RS

6 Constitution Education Fund Australia (CEFA). The rule of law during the coronavirus pandemic. May 2020. [<http://www.cefa.org.au/ccf/rule-law-during-coronavirus-pandemic>].

7 UN. International Covenant on Civil and Political Rights. General Assembly Resolution 2200A (XXI) of 16 December 1966.

(Article 8), the right to not be imprisoned merely on the ground of inability to fulfil a contractual obligation (Article 11), the right to not be found guilty of a criminal offence that did not constitute a criminal offence when it was committed (Article 15), the right to recognition as a person before the law (Article 16), and, the right to freedom of thought, conscience and religion (Article 18). Legislators must ensure compliance of derogations with the principle of proportionality.¹

Undoubtedly, the right to health is one of the most vulnerable human rights of this time. Oviedo Convention² provides the only legally binding instrument at international level in this field, by determining a number of legal principles: equal access to health care, the collection and processing of health related data, essential in the fight against the COVID-19, the prescription of any restrictions on the exercising to the rights, the protection of rights of the persons undergoing research, aimed at developing appropriate therapeutic and preventive measures, and others.³

In connection with the right to health, The European Convention on Human Rights⁴ enacts the right to life in Article 2 and prohibition of torture and inhuman or degrading treatment or punishment in Article 3.⁵ A lot of prisons and detention centres around the world do not have appropriate medical

facilities. Consequently, prisoners are at greater risk of contamination. State's positive obligation under aforementioned articles is to take preventative measures to protect an individual whose life is at risk due to conditions of detention. In *Pantea v. Romania* [2005] 40 E.H.R.R. 459 the European Court of Human Rights recognized that in such cases the positive obligation extends to taking preventive measures to protect the physical integrity of those subject to detention.

Another very important aspect of human rights and COVID-19 includes the right to water,⁶ which is surprisingly not included in 1948 Universal Declaration of Human Rights, nor does it appear in either of the 1966 Covenants. Although, there is an implication of them in Articles 11 and 12 of the Covenant on Economic, Social and Cultural Rights.⁷

Article 11 guarantees the right 'to an adequate standard of living ... including adequate food, clothing and housing, and to the continuous improvement of living conditions', and article 12 provides for the right to the highest attainable standard of health. Some have linked COVID-19 to unsustainable environmental practices.⁸

---

1 Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. Emergency Measures and COVID-19: Guidance. April 2020.

2 Council of Europe. Convention for the protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with regard to the Application of Biology and Medicine: Convention on Human Rights and Biomedicine. ETS No.164 of 1 December 1999.

3 Article 51 of the Constitution of RS, Article 2 of the Health Care and Health Insurance Act, Article 3 of the Patients' Rights Act.

4 Council of Europe. European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, as amended by Protocols Nos. 11 and 14. 4 November 1950, ETS 5.

5 Article 17 and 18 of the Constitution of RS.

6 Article 70a of the Constitution of RS.

7 UN. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. General Assembly resolution 2200A (XXI) of 16 December 1966.

8 Protection of Land, Healthy Living Environment and Protection of the Natural and Cultural Heritage in articles 71-73 of the Constitution of RS.

and argued that the drivers of COVID-19 are the same drivers of climate change. The Chinese government has claimed that COVID-19 originated in a meat market in Wuhan, but experts have suggested that human destruction of natural habitats has pushed us into closer contact with animals, increasing the likelihood of inter-species transmission of diseases.¹

The measures taken in the framework of the fight against the spread of the virus are likely to raise questions as to their potential discriminatory consequences.² For example, the right to education as enshrined in the European Social Charter³ in Article 17 provides equal access to education at all times. Also women's and girls' exposure is likely to be affected by social norms and expectations, especially around their caregiving roles.⁴

Restrictions and limitations on movement also need to be carefully assessed. As we know, people who acquire COVID-19 can transmit the virus before symptoms appear. Measures undertaken to reduce person-to-person interactions and to increase social distancing, can be effective in reducing the rates of transmission. Any enforced social isolation measures must take into consideration the effects on people and communities. "They should be of limited duration, legal, reviewable by a

court, non-discriminatory and based on scientific evidence."⁵

Ensuring access to information and freedom of speech⁶ is a crucial lesson the world has learned during previous epidemics and crises. On one hand public health professionals require timely and accurate information in order to act quickly and effectively, and the public on the other, must enjoy a high level of accessible information so that people can act in compliance with new regulations and protect themselves from the virus. Information therefore must be free, accessible and without fabrication. Very often community leaders ensure the spread of information and reassurance. But this should not be a one way process. It is important that they proactively communicate with the public to assure that the decisions of policy and law makers are not arbitrary or in violation of human rights. Media also plays an important role in preventing abuse of these rights.⁷ The pandemic should not be used for suppression and censorship or to silence whistleblowers⁸ or political opponents.⁹

The right to privacy and data protection¹⁰ are also often exposed to abuse during such times, and even in normal

1 Townsend, D. COVID-19 Symposium: COVID-19 and the Human Right to Water and Sanitation. In: *Opinio Juris*. March 2020. [<http://opiniojuris.org/2020/03/31/covid-19-symposium-covid-19-and-the-human-right-to-water-and-sanitation/>].

2 Aforementioned Convention in Article 14 and Article 14 of the Constitution of RS.

3 Council of Europe. European Social Charter (Revised). 3 May 1996. ETS 163.

4 Council of Europe. Respecting democracy, rule of law and human rights in the framework of the COVID-19 sanitary crisis, A toolkit for member states. Information Documents SG/Inf(2020)11, pp. 8.

5 UNAIDS- Joint United Nations Programme on HIV/AIDS. Rights in the time of COVID-19- Lessons from HIV for an effective, community-led response. 2020. Geneva, pp. 14.

6 Article 39 of the Constitution of RS.

7 Mehmet Hasan Altan v. Turkey, ECHR 13237/17

8 DIRECTIVE (EU) 2019/1937 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 23 October 2019 on the protection of persons who report breaches of Union law. Official Journal of the European Union L 305/17.

9 UNAIDS- Joint United Nations Programme on HIV/AIDS. Rights in the time of COVID-19- Lessons from HIV for an effective, community-led response. 2020. Geneva, pp. 7.

10 Articles 35-38 of the Constitution of RS.

circumstances. With the use of geolocation data, artificial intelligence, facial recognition, etc., such pandemic surveillance can be facilitated. Everyone, irrespective of their race, nationality, gender and occupation, should be confident that their sensitive personal information is treated with care and confidentiality. Yet, the experience in the context of the HIV epidemic shows that confidentiality reduces fear of stigma and discrimination, builds trust and opens channels of communication between patients and health-care workers.¹

An important aspect in international human rights law and judicial institutions primarily focuses on protecting the right to fair trial by an independent and impartial court (Article 14 ICCPR); the right to judicial control of deprivation of liberty (Article 9(3) and (4)) and the right to an effective remedy (Article 2(3)). Some states and their judiciaries are facing the postponement of procedures while others are performing trials online. Consequently judges in the first example need to consider the right to trial ‘without undue delay (Article 14(3)(c) ICCPR) and the right of pre-trial detainees to release if not tried ‘within a reasonable time (ICCPR Article 9(3) ICCPR). And judges in the second example have to assure that all participants are treated equally and that evidence is obtained and presented to court in accordance with the law.²

The crisis has already transformed into an economic and labour market shock.³ It has impacted production of goods and services on one hand and consumption and investment on the other. Changes that were neces-

sary for preservation of rights in the aspect of labour law are for example: working from home, expanded access to paid sick leave for workers who are unwell or in quarantine, occupational safety and health provided through hotlines, dedicated websites, and dissemination of information materials (e.g. in China, where health workers have reported COVID19-related harassment, the Ministry of Justice has set up a webpage with links to hotlines on bullying and harassment) and other measures such as childcare support for working parents.⁴

COVID-19 has also had influence on the public opinion on universal basic income (UBI). More than 70% of respondents⁵ backed the idea, which has often been dismissed as ‘wildly unrealistic’. The result is undoubtedly a reflection of current concerns and uncertainty felt by people across Europe. At the time, Slovenia is not considering enforcing UBI into its labour law system, but has with the Mega COVID-19 Law enacted some changes, like: reimbursement of the salary compensation for employees temporarily waiting for work at home, reimbursement of the salary compensation for employees, who are not able to perform work due to force majeure, payment of pension and disability contributions for employees, who are still performing work, etc. With this the Act is interfering with several currently valid provisions which is why it clarifies in the transitional and final provisions that ‘the procedures initiated under the Mega COVID-19 Law will also be completed

1 UNAIDS- Joint United Nations Programme on HIV/AIDS. Rights in the time of COVID-19- Lessons from HIV for an effective, community-led response. 2020. Geneva, pp. 9.

2 Articles 22-31 of the Constitution of RS.

3 Employment Relationships Act and Articles 75-77 of the Constitution of RS.

4 ILO. COVID-19 and the world of work: Impact and policy response- ILO Monitor 1st Edition. March 2020.

5 Oxford University Research. New study reveals most Europeans support basic income after COVID-19. May 2020. [<https://www.research.ox.ac.uk/Article/2020-05-06-new-study-reveals-most-europeans-support-basic-income-after-covid-19>].

in accordance with these provisions, unless completion in accordance with the terms of the Act Amending the Mega COVID-19 Law is more favourable to the beneficiaries.”¹

To conclude, COVID-19 has taught us that “the virus is destroying many lives and much else of what is very dear to us. Therefore we should not let it destroy our core values and free societies.”² In order to recover, the world is waiting for a vaccine that will prevent the spread of the virus and ensure herd immunity among the population. I agree with the fact that vaccines are one of the more effective ways to end the epidemic and problems associated with it. But, in the light of rights presented in this essay, it is necessary to emphasize that even when a vaccine becomes available, we must ensure that it is accessible to everyone and everywhere.³ There is still a bit of doubt as to when this vaccine will be available. Therefore, I think it is important to understand that, in addition to a vaccine, the real ‘cure’ for our society is respect for human rights and fundamental legal principles. If we succeed at this as a community, the path to overcoming crises and ‘healing’ after COVID-19 will be easier.

---

1 Šelih & Partnerji. Mega COVID-19 Law with the Amendment – a labour law aspect. May 2020. [<https://selih.si/en/covid-19-en/proposed-amendments-to-the-mega-covid-19-law-the-labor-law-aspect/>].

2 Council of Europe. Coronavirus: guidance to governments on respecting human rights, democracy and the rule of law. April 2020. [<https://www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law/-/coronavirus-guidance-to-governments-on-respecting-human-rights-democracy-and-the-rule-of-law>].

3 This can be subject to provisions of intellectual property law.

STROKOVNO

PREKARNO DELO PREKO ŠTUDENTSKE NAPOTNICE

Približuje se čas počitnic in dopustov, delodajalci pa zagotovo ne bodo izpustili priložnosti, ki jo omogoča naša pravna ureditev in namesto zaposlovanja delavcev bodo omogočili opravljanje dela dijakom oziroma študentom (v nadaljevanju: študent). To seveda ni mogoče na vseh področjih, saj se za nekatera delovna mesta zahteva določena stopnja izobrazbe in posebna strokovna znanja, ki jih študenti nimajo. Po drugi strani pa obstajajo tudi dela, ki jih lahko opravlja kdorkoli, ki izpolnjuje minimalne predpisane pogoje za opravljanje le-teh.

Leta 2019 je Študentska organizacija Slovenije vzpostavila javno evidenco študentskega dela (EDI)¹ ki jo vodi na podlagi 123. a člena Zakona o urejanju trga dela (ZUTD)². Gre za uradno evidenco, v kateri se nahajajo podatki o opravljenem delu, pridobljenih kompetencah, izkušnjah, znanjih, obračunanih napotnicah ter podatki iz centralnega registra prebivalstva, ki študentu olajšuje dostop do dose-danjih izkušenj.

V primeru, da se študent odloči, da bo opravljal študentsko delo je zelo pomembno, da se seznanimo tudi s pravicami in obveznostmi, ki ji prinaša takšna oblika dela. Pri opravljanju dela na podlagi študentske napotnice je študent prikrajšan za pravice, ki bi mu pripadale, če bi bilo sklenjeno de-

lovno razmerje. To je seveda razumljivo, saj prvotni namen študentskega dela ni bil izenačitev položaja študentov s položajem zaposlenih. Ta institut naj bi študentom omogočil občasno in začasno opravljanje dela, dodatni zaslužek in pridobitev novih delovnih izkušenj, delodajalcu pa produktivno uravnavanje organizacije dela. Namen in aktualno stanje v praksi pa se nekoliko razlikujeta, saj nemalokrat prihaja do različnih zlorab, v smislu, da študent izpolnjuje vse elemente delovnega razmerja, ne uživa pa tudi pravic iz le-tega. V kolikor meni, da je njegovo delo primerljivo z delom zaposlenih pa lahko pred pristojnim delovnim sodiščem uveljavlja obstoj delovnega razmerja tako, da navede njegove elemente iz 4. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1)³, torej da gre za prostovoljno vključitev v organiziran delovni proces delodajalca, plačilo za delo, osebno opravljanje dela, nepretrgano opravljanje dela, opravljanje dela po navodilih in opravljanje dela pod nadzorom delodajalca. Če se ugotovi, da delovno razmerje obstaja, temu sledi tudi priznanje pravic iz delovnega razmerja in plačilo prispevkov, izplačilo plač, povračilo stroškov v zvezi z delom, denimo stroškov za prevoz in prehrano.

1 Dostopno na spletni strani <https://e-di.si/>.

2 Zakon o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJE, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19 in 11/20 – odl. US).

3 Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-E, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS in 81/19).

Na področju študentskega dela pooblaščenca organizacija, največkrat študentski servis, izdaja napotnice, ki nadomeščajo pogodbo o zaposlitvi. Naročilo napotnice je pomembno dejanje pred nastopom dela, saj bi z opustitvijo tega dejanja bili na slabšem tako študenti, kot tudi delodajalci. V primeru inšpekcijskega pregleda, bi lahko brez potrjene napotnice bili kaznovani zaradi opravljanja dela »na črno«. V zvezi z napotnicami je potrebno omeniti tudi to, da je posredovanje začasnih in občasnih del s strani študentskega servisa namenjeno le določenim skupinam. Iz drugega odstavka 6. b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (ZZZPB)¹ je razvidno, da velja za dijake, ki so že dopolnili 15 let, študente in za udeležence izobraževanja odraslih, ki so mlajši od 26 let in se izobražujejo po javno veljavnih programih osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja.

Pomemben podatek za študenta je tudi višina plačila, ki ga bo prejel za opravljeno delo. Da bi se izognili kasnejšim nesporazumom v zvezi s tem, je priporočljivo, da se študent in delodajalec dogovorita za višino plačila že pred nastopom dela. V skladu z Odredbo o uskladitvi najnižje bruto urne postavke za opravljeno uro začasnih in občasnih del² trenutna minimalna urna postavka znaša 5,40 EUR bruto, torej 4,56 EUR neto. Razlika med bruto in neto v višini 15,5 % je namenjena plačilu prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in na podlagi tega se študentsko delo upošteva pri pokojninski dobi. Prispevke za zdravstveno zavarovanje v višini 6,36 % ter poškodbe pri delu in poklicne bolezni v višini 0,53 % pa mora plačati delodajalec.

Velikokrat slišimo, da študentski servisi zalagajo zaslužke študentov. Na podlagi tega bi lahko

nekdo sklepal, da če delodajalec ne plača, potem v vsakem primeru denar nakaže študentski servis in v nadaljevanju ta znesek oni izterjajo od delodajalca. To seveda ne velja za vse primere, ampak le v primeru, če delodajalec odda obračun ur in gre za »podjetje« z dobro boniteto. Če delodajalec ne odda obračuna ur in ni mogoče vzpostaviti kontakta z njim, študentski servis ne more ukrepati in nakazati plačila namesto njega, lahko pa javno objavi naziv neplačnika, s čimer odvrnejo študente od dela pri le-teh. Študent pa lahko prijavi delodajalca pristojnemu inšpektoratu in vloži tožbo zoper delodajalca ter po sodni poti pride do svojega zaslužka.

V skladu s prvo točko 3. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1)³ veljajo določbe tega zakona tudi za študente, ki opravljajo študentsko delo, kar pomeni, da mora delodajalec zagotavljati varne delovne razmere in zdravje tudi njim. Poleg tega mora upoštevati določbe ZDR-1 o prepovedi diskriminacije, delovnem času ter odmorih in počitkih. Po drugi strani pa delodajalcu ni treba povrniti stroškov za prevoz in prehrano, omogočiti letnega dopusta, niti izplačati regresa.

Delovnopravna zakonodaja zagotovo ščiti študente do neke mere, vendar ne odpravi občutka negotovosti, ki ga povzroča dejstvo, da lahko svoje delo izgubijo brez utemeljenega razloga in odpovednega roka, čemur sledi izpad dohodka, ne pa tudi izplačilo odpravnine ali kakršnega koli nadomestila. To seveda ni prav, vendar ne smemo pozabiti na dejstvo, da bi nalaganje dodatnih obveznosti delodajalcu zagotovo povzročilo upad povpraševanja po študentskem delu, konstantno približevanje študenta zaposlenemu pa bi izničilo namen študentskega dela.

1 Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Uradni list RS, št. 107/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 59/07 – ZŠtip, 51/10 – odl. US, 80/10 – ZUTD in 95/14 – ZUJF-C).

2 Odredba o uskladitvi najnižje bruto urne postavke za opravljeno uro začasnih in občasnih del (Uradni list RS, št. 17/19).

3 Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11).

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA ŠTUDENTOV

“Kaj greš študirati”? To je vprašanje, s katerim se večina dijakov sreča v zaključnih letnikih gimnazije. Zadnji meseci srednje šole so polni vznemirljivih občutkov in pričakovanj, kaj bo prineslo naslednje življenjsko obdobje – študentsko življenje. Največjo spremembo doživijo tisti, ki se odločijo za študij izven kraja stalnega prebivališča. Slednji morajo sprejeti tudi odločitve glede nastanitve v kraju študija. Študentski dom ali najemniško stanovanje? Se želim družiti z ostalimi študenti ali si želim miru in tišine? Sem pripravljen deliti kopalnico s celotnim nadstropjem? Kakšne so moje finančne zmožnosti? To je le kopica vprašanj, s katerimi se soočamo ob tako pomembni življenjski prelomnici. Izbira nastanitve pa žal nemalokrat privede do težav, s katerimi se študenti soočamo s strani najemodajalcev ali študentskih domov. V nadaljevanju se bom osredotočila na stanovanjsko problematiko študentov na območju slovenske obale, saj menim, da se študenti na tem območju pogosteje srečujejo s tovrstnimi problemi v primerjavi s študenti v ostalih slovenskih mestih.

Slovenska obala je zelo privlačna za turiste in lastniki, ki oddajajo svoja stanovanja v najem, se tega zavedajo. Ob pregledu tovrstnih oglasov opazimo, da večina najemodajalcev nudi najem stanovanja do začetka poletne sezone. Kaj to pomeni za študenta? To pomeni, da študent vsako leto išče novo stanovanje oz. se pred po-

letjem izseli in se nato, po koncu turistične sezone, znova vseli. Kar prinese za sabo stroške selitve, stres ter skrb glede namesnitve ter opravljanja študijskih obveznosti.

Omenjena situacija še ni tako problematična, saj je študent seznanjen z datumom izselitve. Drugače je v primerih, ko najemodajalec zahteva, da se najemnik čez noč izseli. “Najemodajalec me meče ven, nujno iščem sobo” je eden od pogostih zapisov na spletnih forumih. Prava neuke osebe so najemodajalčevi najljubši najemniki.

Stanovanjska najemna razmerja ureja Stanovanjski zakon¹ (SZ-1), subsidiarno pa se uporabljajo določbe Obligacijskega zakonika² (OZ). To pomeni, da se za vprašanja, ki niso urejena v SZ-1, uporabljajo določbe OZ.

V 84. členu SZ-1 je določeno, da se najemna pogodba sklene v pisni obliki. Vendar je veljavna tudi, če je sklenjena ustno ali s konkludentnimi dejanji ter v pretežnem delu izpolnjena.³ Zakon določa tudi njene bistvene sestavine, med katerimi sodi tudi navedba odpovednih razlogov po 103. členu tega zakona ter čas trajanja najemnega razmerja, če se stanovanje oddaja za določen čas.⁴

Tako najemnik kot najemodajalec imata možnost kadarkoli prekiniti najemno razmerje, razen ob neprimernem času.⁵

1 Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11, 40/12 – ZUJE, 14/17 – odl. US, 27/17 in 59/19

2 Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631

3 VSL sodba I Cp 1403/2013

4 91. člen SZ-1

5 616. člen OZ

Za to obstajajo določeni pogoji ter odpovedni roki. Najemodajalec vsekakor ne more prekiniti najemnega razmerja čez noč in zahtevati izselitev, kar pa je na žalost pogosta praksa. Najemna pogodba mora vsebovati krivdne ter druge odpovedne razloge, zaradi katerih lahko lastnik stanovanja odpove najemno pogodbo. Kot že omenjeno, so krivdi razlogi opredeljeni v 103. členu SZ-1. Čeprav so ti razlogi že opredeljeni v zakonu, morajo biti navedeni tudi v najemni pogodbi. Namen tega je zagotoviti, da se stranki zagotovo seznanita z njimi. Vendar najemne pogodbe ni mogoče odpovedati s tožbo, če lastnik ni predhodno pisno opozoril najemnika o kršitvi. Pisni opomin mora vsebovati kršitev, način odprave odpovednega razloga ter primeren rok za odpravo odpovednega razloga, ki pa ne sme biti krajši od 15 dni.¹

Stranki najemne pogodbe lahko določita še druge razloge, ki pomenijo odpoved najemnega razmerja. Lastnik stanovanja lahko odpove najemno pogodbo tudi iz razlogov, ki niso opredeljeni v 103. členu SZ-1 ali v sami najemni pogodbi. V tem primeru mora najemniku priskrbeti drugo primerno stanovanje pri čemer mora paziti, da se najemnikov položaj ne poslabša.²

Najemnik je šibkejša stranka najemnega razmerja, zato je deležna večjega varstva. Samo v naštetih primerih in samo na opisan način sme najemodajalec prekiniti najemno razmerje. V nasprotnem primeru ima najemnik sicer pravico do sodnega varstva, vendar to v veliko primerih ni ustrezna zaščita. Mnogo najemnikov je v vlogi študentov, ki si dragih ter dolgo trajajočih sodnih postopkov žal ne more

privoščiti.

Študent se lahko odloči tudi za bivanje v študentskem domu.

Skladno z Zakonom o visokem šolstvu³ ter Pravilnikom o subvencioniranju bivanja študentov⁴ imajo študenti pravico do bivanja v študentskih domovih celotno študijsko leto. Tudi če študent sobe ne uporablja, jo je dolžan plačevati. Seveda ima možnost, da se kadarkoli izseli (na primer čez poletje), tako da se izogne plačilu stanarine, in se v novem študijskem letu ponovno vseli. Ob tem pa prevzame riziko, da ne bo dodeljen v isto sobo ali bo dlje časa na čakalni listi.

Na tej točki bi izpostavila nezakonito ravnanje Študentskih domov Univerze na Primorskem. Že leta 2018 je bila Študentska organizacija Slovenije obveščena o nezakonitem izseljevanju študentov iz študentskih domov.⁵

Študentski domovi so silili študente v podpis nastanitvene pogodbe, ki določa, da študent nima pravice do bivanja v poletnih mesecih. Zaradi večjega dobička so se sobe oddajale turistom. Nastanitvena pogodba sicer vsebuje člen, ki določa, da lahko študent uporablja sobo v poletnem obdobju zgolj in izključno za študijske namene, kar mora dokazovati s potrdili. Ne samo, da je omejeno ravnanje nezakonito, študenti se znajdejo v sila nezavidljivem položaju in niso izenačeni s študenti v drugih študentskih domovih, kjer se omenjene kršitve ne dogajajo.

1 103. člen 3. odstavek SZ-1

2 106. člen SZ-1

3 Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ in 65/17

4 Uradni list RS, št. 22/01, 35/06, 75/08, 97/10, 46/12, 55/13, 38/16, 13/17, 13/18 in 58/20

5 URL: <http://www.studentska-org.si/nezakonito-prisilno-izseljevanje-studentov-na-primorskem-iz-studentskih-domov/> (dostopno: 4.5.2020)

Tako se obalni študentje vsakoletno srečujejo s stanovanjsko problematiko, zaradi katere se ne morejo popolnoma posvetiti študiju. Dokler je najemodajalcem pomembnejši hiter in visok zaslužek, do katerega pridejo z nezakonitim izseljevanjem najemnikov, se omenjena problematika ne bo rešila. Študenti lahko zahtevajo pravico po sodni poti, vendar velika večina nima časa, sredstev ter volje za dolgo trajajoče postopke. Zaradi tega pa bi morali Študentski domovi Univerze na Primorskem nuditi varno in sigurno nastanitev obalnim študentom, vendar se v praksi tudi to ne dogaja. Dokler se ne sprejmejo odločitve in deluje za dobrobit študentov, se bojo obalni študenti vsakoletno srečevali z omenjeno problematiko in bili prikrajšani brezskrbnih ter edinstvenih študentskih let.

USTAVNA POBUDA ODLOKA O ZAČASNI SPLOŠNI PREPOVEDI GIBANJA IN ZBIRANJA LJUDI NA JAVNIH MESTIH IN POVRŠINAH V REPUBLIKI SLOVENIJI TER PREPOVEDI GIBANJA IZVEN OBČIN

Dne 29. 3. 2020 je iz razloga zaježitve širjenja novega virusa SARS-CoV-2 (Covid-19), Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada RS) izdala Odlok o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah v Republiki Sloveniji ter prepovedi gibanja izven občin¹ (v nadaljevanju: Odlok), ki je začel veljati 30. 3. 2020, po tem, ko je na podlagi 7. člena Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB)², zaradi naraščanja števila okužb s Covid-19, RS dne 12. 3. 2020 razglasila epidemijo.³ Odlok je bil izdan na podlagi 2. člena in osmega odstavka 20. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (ZVRS)⁴ in v zvezi z 2. in 3. točko prvega odstavka 39. člena ZNB.

Odlok je do nadaljnjega, dokler obstajajo razlogi, prepovedoval: gibanje in zbiranje ljudi na javnih krajih in površinah, dostop

na javna mesta in površine in gibanje izven občine stalnega ali začasnega prebivališča.⁵ Odlok se ni uporabljal za dejavnosti, ki jih izvajajo pristojne službe, za zagotavljanje izvajanja nalog države, samoupravnih lokalnih skupnosti in javnih služb. Odlok je dodatno v 3. členu predvideval še izjeme, v katerih je bilo gibanje, dostop in zadrževanje na javnem kraju, ob upoštevanju ohranjanja varne razdalje, za posameznike dovoljeno predvsem za izvajanje delovnih nalog (torej prihod in odhod na delo), opravljanje gospodarskih, kmetijskih in gozdarskih dejavnosti, varstvo in pomoč osebam, ki so potrebne podpore, oskrbe družinskih članov, dostop do lekarn, zdravstvenih in sanitarnih storitev, dostop do storitev za nujne primere, odpravljanje neposredne nevarnosti, dostop do storitev za osebe s posebnimi potrebami,...

1 Odlok o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah v Republiki Sloveniji ter prepovedi gibanja izven občin, Uradni list RS, št. 38/2020, dostopno na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2020-01-0688/odlok-o-zacasni-splosni-prepovedi-gibanja-in-zbiranja-ljudi-na-javnih-mestih-in-povrsinah-v-republiki-sloveniji-ter-prepovedi-gibanja-izven-obcin>, 9. 5. 2020.

2 Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo in 49/20 – ZIUZEOP.

3 Republika Slovenija GOV.SI, Slovenija razglasila epidemijo novega koronavirusa, dostopno na: <https://www.gov.si/novice/2020-03-12-slovenija-razglasila-epidemijo-novega-koronavirusa/>, 9. 5. 2020.

4 Zakon o Vladi Republike Slovenije (ZVRS), Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17.

5 Glej 1. člen in 7. člen Odloka.

Podrobneje so bile opredeljene izjeme tudi glede dostopa do trgovin, bencinskih črpalk, bank, pošt, dostavnih, čistilnih in higienskih storitev, komunalnih storitev za opravljanje z odpadki, avtomobilskih servisov in kmetijske in gozdarske mehanizacije in opreme.¹

Praviloma bi naj posamezniki do omenjenih storitev dostopali v lastni, izjemoma v drugi občini, če v lastni občini ne morejo dostopati do omenjenih storitev. Glede na specifične potrebe v lokalni skupnosti, je lahko župan izdal sklep, s katerim je podrobneje opredelil izjeme iz 3. člena Odloka za območje posamezne samoupravne lokalne skupnosti.² V času razglašene epidemije, posamezniki naj ne bi menjavali prebivališča, torej prehajali med stalnim in začasnim prebivališčem. Dostop do javnih parkov in drugih sprehajalnih površin je bil dovoljen le v občini stalnega ali začasnega prebivališča. Za območje lokalne skupnosti je lahko župan s sklepom, določil način in pogoje dostopa do določenih javnih površin v občini.³ Gibanje, dostop in zadrževanje na javnem kraju je bilo izjemoma dopustno skupinam sodelavcev, ki so bile manjše od pet oseb v povezavi s skupnim prevozom na delo ali vpoklicem v Civilno zaščito in ožjim družinskim članom, v kolikor je bila upoštevana varna razdalja.⁴ Odlok je opredeljeval pri gibanju in zadrževanju na zaprtem javnem kraju, **ob upoštevanju** varne razdalje, obvezno

1 Glej 3. člen Odloka.

2 Glej tretji in četrti odstavek 3. člena Odloka.

3 Glej prvi, drugi in tretji odstavek 4. člena Odloka.

4 Glej 5. člen Odloka.

5 Glej 6. člen Odloka.

6 Glej 8. člen Odloka.

7 Glej tretji odstavek 4 člena Odloka o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih krajih, površinah in mestih v Republiki Sloveniji ter prepovedi gibanja izven občin, Uradni list RS, št. 52/20, 58/20 in 60/20.

8 Glej 6. člen Odloka o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih krajih, površinah in mestih v Republiki Sloveniji ter prepovedi gibanja izven občin, Uradni list RS, št. 52/20, 58/20 in 60/20.

9 Glej Odlok o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih krajih, površinah in mestih v Republiki Sloveniji ter prepovedi gibanja izven občin, Uradni list RS, št. 52/20, 58/20 in 60/20.

10 Glej Odlok o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih krajih, površinah in mestih v Republiki Sloveniji, Uradni list RS, št. 60/20.

uporabo zaščitne maske ali druge oblike zaščite ustnega in nosnega predela. Do spremembe odloka, ki je začela veljati dne 15. 4. 2020, je bila predvidena tudi obvezna uporaba rokavic v zaprtih javnih krajih. Od spremembe dalje pa je postalo obvezno razkuževanje rok.⁵ Globe za prekrške zaradi nespoštovanja odloka so se izrekale po ZNB. Izvajanje odloka pa je poleg pristojnih inšpekcijskih služb nadzirala tudi policija v okviru svojih pristojnosti.⁶ Odlok se je kasneje tudi spreminjal oziroma temu primerno so se sproščali ukrepi. Najprej je bilo omogočeno izvajanje športno-rekreacijskih dejavnosti individualnega značaja, ob upoštevanju ohranjanja varnostne razdalje do drugih oseb, na prostem oziroma odprtih javnih krajih v občini prebivališča ali izvajanje športno-rekreacijske dejavnosti, pri kateri ob običajnem izvajanju ni mogoč stik z drugimi posamezniki.⁷ Kasneje se je sprostilo tudi gibanje do zasebnega zemljišča ali objekta izven prebivališča iz naslova vzdrževanja.⁸ Odlok je prenehal veljati 30. 4. 2020.⁹ Od tega dne velja le še Odlok o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih krajih, površinah in mestih v RS.¹⁰

Temeljni zakon za obvladovanje nalezljivih bolezni je ZNB, na katerega se sklicuje Vlada RS.

Alternativa je Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN),¹ ki v drugem odstavku 1. člena navaja, da je cilj zakona varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, zmanjšanje njihovega števila oziroma zmanjšanje žrtev in drugih posledic teh nesreč. Pod pojmom »naravna nesreča« razumemo množično širjenje nalezljivih bolezni.² Pravna podlaga so tudi številni podzakonski akti na področju nalezljivih bolezni. Najpomembnejši je Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje³. Zavezujejo nas tudi številne mednarodne konvencije in pogodbe, ki jih je sklenila oziroma ratificirala RS.⁴

Poznamo številne posebne ukrepe za obvladovanje nalezljivih bolezni: usmerjena zdravstvena vzgoja in svetovanje, zgodnje odkrivanje virov okužbe in bolnikov z nalezljivimi boleznimi ter postavitev diagnoze, epidemiološka raziskava, osamitev (izolacija), karantena, obvezno zdravljenje ter poseben prevoz bolnikov, cepljenje ter zaščita z zdravili, dezinfekcija, obvezni zdravstveni in higienski pregledi s svetovanjem in drugi posebni ukrepi, katerih se je poleg že omenjenih, poslužila Vlada RS.⁵

Omejitev gibanja se uvede, da bi preprečevali prenos nalezljivih bolezni, ki je še posebej bistvena, ko obstaja sum ali pa je nalezljiva bolezen že prisotna. Namen

omejitve gibanja je nadzor nad širjenjem bolezni, ki se doseže z omejitvijo stikov med zdravo in zbolelo populacijo, ali se sumi, da bo zbolela. Upoštevati je potrebno trenutno situacijo in strokovnjake. Osamitev (izolacija) pomeni osamitev okuženega posameznika ali skupine ljudi od neokužene populacije, na domu ali v zdravstvenih ustanovah. Karantena zahteva ukrep prisilnega pridržanja ali podobne omejitve gibanja za posameznike ali skupine, za katere se upravičeno sumi, da so okuženi ali so bili izpostavljeni nalezljivi bolezni in v kolikor se povzroči neposredna nevarnost za zdravje ljudi. V ekstremnih situacijah se lahko odredita oba ukrepa ali druge nujne alternative. Kriterij za preključitev omejitve gibanja mora biti določen pred uvedbo omejitve in je specifičen glede na konkretne okoliščine.⁶

Glede na to, da so se dalj časa pojavljala vprašanja, ali so ukrepi res sorazmerni in skladni z Ustavo RS (URS),⁷ je kaj kmalu sledila pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti odloka, ki jo je Ustavno sodišče RS sprejelo v vsebinsko presojo dne 16. 4. 2020. Pobudnik, ki je iz razloga varovanja zasebnosti, ostal anonimni, je po mnenju Ustavnega sodišča RS imel pravni interes za vložitev pobude, saj omenjen odlok posega v osebno svobodo vseh oseb na ozemlju RS

1 Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN), Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 21/18 – ZNOrg.

2 Glej drugi odstavek 1. člena ZVNDN.

3 Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje, Uradni list RS, št. 16/99.

4 Ivanuša T., Mulej M., Pečan S., Tičar B., Podbregar I., Pandemija: upravljanje in obvladovanje omejitve gibanja – učbenik, Zavod za varnostne strategije pri Univerzi Maribor, Ljubljana, 2009, dostopno na: https://fov.um.si/sites/default/files/upload/news/documents/ucbenik_pandemija_upravljanje_in_obvladovanje_omejitve_gibanja.pdf, 9. 5. 2020, str. 13.

5 Glej 10. člen ZNB.

6 Ivanuša T., Mulej M., Pečan S., Tičar B., Podbregar I., Pandemija: upravljanje in obvladovanje omejitve gibanja – učbenik, Zavod za varnostne strategije pri Univerzi Maribor, Ljubljana, 2009, dostopno na: https://fov.um.si/sites/default/files/upload/news/documents/ucbenik_pandemija_upravljanje_in_obvladovanje_omejitve_gibanja.pdf, 9. 5. 2020, str. 13, 12-13, 11, 12-13.

7 Ustava Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a.

in tako tudi na svobodo in vsakodnevno življenje pobudnika, ki prebiva in dela v RS.¹ Le ddr. Jaklič je mnenja, da zaradi izjem odlok ne zadeva vseh oseb na območju RS in da pobudnik neposrednega zadevanja ni konkretiziral, hkrati pa tudi ni izčrpal vseh pravnih sredstev.² Kljub temu, da se je Ustavno sodišče RS zavedalo, da bo odlok prenehal veljati, je odlok odpiral pomembna načelna in ustavnopravna vprašanja, na katera je potrebno odgovoriti.³

Pobudnik je uveljavljal, da je odlok neskladen z določbami URS in ZNB. Menil je, da je odlok nejasen in nedoločen, in zato neskladen z 2. členom URS. Ta člen opredeljuje, da je RS pravna in socialna država, eno od načel pravne države pa je, da so predpisi jasni in določni, tako da je mogoče nedvoumno ugotoviti vsebino in namen norme.⁴ Pobudnik je trdil, da 39. člen ZNB daje pooblastilo za sprejetje odloka ministru za zdravje, in ne Vladi, ki je odlok dejansko izdala. Omenjeni člen je Vlada RS po sprejetju sklepa s strani Ustavnega sodišča RS spremenila in dopolnila⁵, s čimer je pooblastilo za sprejetje odloka in posebnih ukrepov pridobila Vlada RS.⁶ Ali

je omenjena navedba utemeljena ali ne, je odvisno od časa vložitve pobude.⁷ Vlada RS v skladu z ustavo, zakoni in drugimi splošnimi akti DZ RS določa, usmerja, usklajuje izvajanje politike države in sprejema različne ukrepe. DZ lahko predlaga v sprejem zakone in splošne akte na posameznih področjih. Vlada RS nadzoruje delo ministrstev, katera so odgovorna Vladi RS za svoje odločitve in tudi opustitev ukrepov, ki bi jih bili dolžni sprejeti.⁸ Vlada RS je ob izdaji odloka imenovala posebno delovno skupino, katera je menila, da je sprejetje omenjenega odloka najblažji in najučinkovitejši ukrep, kar se je kasneje izkazalo kot nekoliko pomanjkljivo glede na opravljeno raziskavo mobilnosti s strani A1.⁹ Minister namreč lahko za obravnavo strokovnih vprašanj z upravnega področja ministrstva ustanovi strokovni svet kot svoj posvetovalni organ. Omenjen organ je pri ministrstvu za zdravje zdravstveni svet, ki oblikuje vsebino zdravstvenih programov in je tudi uradno zaveden na spletni strani ministrstva.¹⁰

1 Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 5.

2 Delno odklonilno ločeno mnenje sodnika ddr. Klemna Jakliča k sklepu št. U-I-83/20, številka: U-I-83/20-18, 2020, dostopno na: <http://odlocitve.us-rs.si/documents/e5/1b/u-i-83-20-delno-odklonilno-lm-ddr-jaklic4.pdf>, 9. 5. 2020, str. 1-2, točka 1-3.

3 Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 5.

4 L. Šturm, Komentar, v: Komentar Ustave Republike Slovenije, 2011, 2. člen.

5 Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP), Uradni list RS, št. 49/20 in 61/20.

6 Glej 39. člen Zakona o nalezljivih boleznih, Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo in 49/20 – ZIUZEOP in Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo – ZIUZEOP, Uradni list RS, št. 49/20 z dne 10. 4. 2020.

7 Glej 7. člena Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP), Uradni list RS, št. 49/20 in 61/20.

8 Glej prvi in drugi odstavek 2. člena, drugi odstavek 5. člena in 17. člen ZVRS.

9 24.UR. COM, Ljubljana, Kranj, Maribor... Mobilnost najnižja v mestih. A tam je tudi največ stvari na dosegu roke, dostopno na: <https://www.24ur.com/novice/korona/mobilnost-najnizja-v-mestih-kot-so-ljubljana-kranj-maribor-a-tam-je-tudi-najvec-stvari-na-dosegu-roke.html>, 9. 5. 2020 in Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 3, točka 8.

10 Glej 20. člen. Zakona o državni upravi - uradno prečiščeno besedilo, Uradni list RS, št. 113/05 (ZDU-1) in Republika Slovenija, GOV.SI, Zdravstveni svet, dostopno na: <https://www.gov.si/zbirke/delovna-telesa/zdravstveni-svet/>, 9. 5. 2020.

Tudi Vlada RS lahko ustanavlja svoje strokovne svete.¹

V času trenutne Vlade RS je prvi glas oziroma vodja svetovalne strokovne skupine v okviru Ministrstva za zdravje, ki Vladi RS in Ministrstvu za zdravje svetuje glede ukrepov za zajezitev Covid-19, infektologinja prof. dr. Bojana Beović, dr. med., ki je po opravljenem raziskovanju, strokovnjakinja na svojem področju in hkrati trenutna predsednica razširjenega strokovnega kolegija za infektologijo.² V javnih nastopih se pojavlja tudi prof. dr. Miroslav Petrovec, dr. med., kot član svetovalne strokovne skupine Ministrstva za zdravje, ki je v okviru Zdravstvenega sveta Ministrstva za zdravje eden izmed članov med priznanimi strokovnjaki s področja javnega zdravstva, upravljanja zdravstvenega varstva, zdravstvene epidemiologije in informatike.³ Ne na uradni spletni strani Ministrstva za zdravje in ne v katalogu informacij javnega značaja Ministrstva za zdravje, ni bilo mogoče zaslediti omenjene svetovalne strokovne skupine Vlade RS in Ministrstva za zdravje, dr. Beović in dr. Petrovec pa ravno tako nista navedena kot uradni osebi, pristojni za posredovanje informacij javnega značaja na uradni spletni strani Ministrstva za zdravje. Tako vse pridobljene informacije glede strokovne skupine izhajajo iz javno dostopnih medijev.⁴

Poleg omenjenih ukrepov v odloku, lahko Vlada RS določi tudi pogoje za potovanja v državo in omeji ali prepove promet posameznih vrst blaga in izdelkov. O izbranih ukrepih mora Vlada RS obvestiti Državni zbor RS in javnost. ZNB omogoča varstvo prebivalcev pred nalezljivimi boleznimi, s splošnimi in posebnimi ukrepi. Naloge RS izvaja ministrstvo, pristojno za zdravje, Inštitut za varovanje zdravja RS in območni zavodi za zdravstveno varstvo. V primeru naravnih nesreč tudi organi in enote za zaščito, reševanje in pomoč. 8. člen ZNB natančno določa vrste nalezljivih bolezni, v kolikor pa se pojavijo druge nalezljive bolezni, ki bi lahko ogrozile zdravje prebivalcev, lahko Vlada RS odloči, da se zanje uporabijo ukrepi, določeni s tem zakonom, o čemer obvesti DZ RS.⁵

Pobudnik se sklicuje, da ukrepi nesorazmerno posegajo v človekove pravice, uvedba le-teh pa bi bila mogoča na podlagi 16. člena URS samo v izrednem stanju, ki bi moralo biti na podlagi 92. člena URS poprej razglašeno, do česar pa ni prišlo. Sklicuje se tudi, da odlok županom podeljuje pristojnost, da še dodatno posegajo v človekove pravice, za kar Vlada RS naj ne bi imela pooblastila v zakonu ali URS. O vlogi občin in lokalnih skupnosti pri varstvu pred širjenjem nalezljivih bolezni nekoliko več pove ZVNDN, ki navaja, da pomembno vlogo odigrajo tako država,

1 Glej 6. člen Poslovnika Vlade RS, Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 –popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12 in 10/14.

Vlada RS ima na primer naslednje strokovne svete: svet za zdravje svet za nacionalno varnost,...

2 Večer, (PORTRET TEDNA) Politiko je opustila, saj ni videla konkretnih rezultatov, dostopno na: <https://www.vecer.com/portret-tedna-politiko-je-opustila-saj-ni-videla-konkretnih-rezultatov-10158744>, 9. 5. 2020 in Prof. dr. Bojana Beović, dr. med., dostopno na: <https://bojanabeovic.si/>, 9. 5. 2020 in Republika Slovenija GOV.SI, Razširjeni strokovni kolegij za infektologijo, dostopno na: <https://www.gov.si/zbirke/delovna-telesa/rsk-za-infektologijo/>, 18. 6. 2020.

3 Republika Slovenija GOV.SI, Izjava dr. Bojane Beović, dr. Miroslava Petrovca in Jelka Kacina, <https://www.gov.si/novice/2020-04-05-izjava-dr-bojane-beovic-dr-miroslava-petrovca-in-jelka-kacina/>, 18. 6. 2020 in Republika Slovenija GOV.SI, Zdravstveni svet, <https://www.gov.si/zbirke/delovna-telesa/zdravstveni-svet/>, 18. 6. 2020.

4 Republika Slovenija GOV.SI, Katalog informacij javnega značaja: Ministrstvo za zdravje, <https://www.gov.si/zbirke/katalogi-informacij-javnega-znacaja/?org=33>, 18. 6. 2020.

5 Glej 39. člen, 3. člen, prvi odstavek 5. člena, ter prvi in tretji odstavek 8. člena ZNB.

kot občine in druge lokalne skupnosti. Skupaj predstavljajo celovit sistem v državi. Sistem varstva pred naravnimi nesrečami obsega programiranje, načrtovanje, organiziranje, izvajanje, nadzor, financiranje ukrepov.¹ Vlada RS je mnenja, da lokalne skupnosti lahko zgolj podrobneje opredeljujejo izjeme po načelu subsidiarnosti, nikakor pa ne smejo dodatno omejevati. Tovrstna ureditev bi naj bila tudi bližje lokalnemu prebivalstvu.² Posamezni ustavni sodniki so mnenja, da varstvo pred nalezljivimi boleznimi spada v pristojnost države, prenos pristojnosti na občine, pa je na podlagi 140. člena URS mogoč le z zakonom, ki bi lahko bil prej omenjen ZVNDN, čeprav tudi v tem zakonu ne bomo našli določbe o pristojnosti županov izdajati akte za omejevanje dostopa do javnih površin.³

Pravice so lahko omejene, skladno z načelom sorazmernosti, s pravicami drugih in v primerih, ki jih določa URS. Zakonodajalec ima po eni strani pravico in dolžnost določiti način uresničevanja pravice z zakonom, po drugi strani pa zakonski

pridržek.⁴ Z zakonom lahko pravico omejimo ko pri posamezni pravici tako določa ustava in pod pogoji, ki jih določa zakon. Ali gre za nedopustno omejitev presojava s testom sorazmernosti. Načelo sorazmernosti je potrebno upoštevati tudi v odnosu pravice posameznika, nasproti ustavno zavarovanemu javnemu interesu, če je tovrstna omejitev nujna.⁵ URS predvideva možnost začasne razveljavitve ali omejitve nekaterih ustavnih pravic.⁶ Omenjena omejitev predstavlja izjemo, je začasne⁷ in izredne narave. Vezana je na razglasitev in čas trajanja vojnega oziroma izrednega stanja⁸, sprejeti ukrepi pa morajo biti potrebni, sorazmerni in nediskriminatorni.⁹ Vojno stanje v URS ni definirano in v našem primeru ni relevantno, izredno stanje pa je opredeljeno v 92. členu URS. Izredno stanje predstavlja veliko in splošno nevarnost, ki ogroža obstoj države.¹⁰ O razglasitvi izrednega stanja, nujnih ukrepov in njihovi odpravi odloča Državni zbor RS, na predlog Vlade RS.¹¹

1 Glej tretji in četrti odstavek 1. člena ZVNDN.

2 Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 3.

3 Delno odklonilno mnenje in delno pritrnilno ločeno mnenje sodnic dr. Katje Šugman Stubbs in dr. Špelce Mežnar ter sodnika dr. Roka Čeferina k sklepu št. U-I-83/20, številka: U-I-83/20-16, 2020, dostopno na: <http://odlocitve.us-rs.si/documents/e5/1b/u-i-83-20-delno-odklonilno-in-delno-pritrnilno-lm-dr-stubbs-dr-meznar-dr-ceferin4.pdf>, 9. 5. 2020, str. 3-4, točka 10-11.

4 Glej drugi in tretji odstavek 15. člena URS.

5 F. Testen, Omejitve človekovih pravic – sorazmernost, Omejitve človekovih pravic v primerih, ki jih določa Ustava – zakonski pridržek, Določitev načina uresničevanja človekovih pravic, Ustavne določbe o človekovih pravicah so neposredno uporabno pravo, Omejitve človekovih pravic zaradi javnega interesa, v: Komentar Ustave Republike Slovenije, 2002, 15. člen.

6 Glej tretji odstavek 15. člena URS in 16. člen URS.

7 Predvidena je za določen čas (tedni, meseci) in ne za nedoločen čas.

8 F. Testen, Omejitve človekovih pravic v primerih, ki jih določa Ustava – zakonski pridržek, v: Komentar Ustave Republike Slovenije, 2002, 15. člen.

9 J. Letnar Černič, Opredelitev pravice in razmerje do drugih ustavnih pravic, v: Komentar Ustave Republike Slovenije, 2019, 16. člen, točka 6.

10 ESČP je ugotovilo, da je »druga splošna nevarnost, ki ogroža življenje naroda, [...] izjemna krizna situacija ali izredne razmere, ki prizadenejo celotno prebivalstvo in predstavljajo grožnjo organiziranemu življenju skupnosti, ki sestavlja državo« (332/57 Lawless v. Irska (št. 3), tč. 28). ESČP je opredelilo pojem »kritične razmere«, in sicer gre za razmere, 1) ki morajo biti dejanske ali grozeče; 2) katerih vplivi morajo zajeti celoten narod; 3) ko mora biti ogroženo nadaljevanje organiziranega življenja skupnosti; 4) ko morata biti kriza ali nevarnost izjemni, tako da so v celoti neustrezni običajni ukrepi ali omejitve, ki jih EKČP dovoljuje za vzdrževanje splošne varnosti, zdravja in reda (Gomien, s. 132).

11 M. Mozetič, Komentar, v: Komentar Ustave Republike Slovenije, 2002, 92. člen.

V RS je bila razglašena epidemija nalezljive bolezni, ki predstavlja pojav nalezljive bolezni, ki po času in kraju nastanka ter številu prizadetih oseb presega običajno stanje in je zato potrebno takojšnje ukrepanje. Za okuženo območje se šteje območje, kjer je ugotovljen eden ali več virov okužbe in na katerem so možnosti za širjenje okužbe. Za ogroženo območje pa tisto območje, na katero se lahko prenese nalezljiva bolezen z okuženega območja in se nadalje širi. Epidemijo, ogroženo ali okuženo območje razglasi minister, pristojen za zdravje. Kadar je ogroženo ali okuženo območje celotne RS, epidemijo razglasi Vlada RS.¹ Omejitve so predvidene zgolj v obsegu, ki ga zahteva izredno stanje. Dopustno jih je uveljavljati z zakonom, ki ga sprejme DZ in ki odloča o uvedbi in odpravi nujnih ukrepov.² Izjemoma lahko pravice omeji predsednik RS, če se zaradi izrednih razmer DZ ne more sestati.³ V odloku so se pravice omejevale z ZNB, alternativa bi bila tudi ZVNDN, v katerem je omejevanje ustavnih pravic pogojeno z razglasitvijo epidemije in ogroženega ali okuženega območja.⁴ Ali pomeni epidemija izredno stanje? Ali je možno, kot zatrjuje Vlada RS, pravice omejiti tudi v mirnem času?⁵ Ustavni pravici iz 32. in 42. člena URS je mogoče omejiti, da se prepreči širjenje nalezljivih bolezni. Pri tem ni jasno, ali je potrebno razglasiti izredno stanje in ali epidemijo enačimo s širjenjem nalezljivih bolezni, ali z izrednim

stanjem, ali so to sinonimi. Ti dve pravici sta bili omejeni na podlagi ZNB, ni pa jasno, ali bi bilo za to potrebno razglasiti izredno stanje, ali ne.⁶ Opredeliti pa bi bilo potrebno tudi ali epidemija predstavlja izredno stanje. V podkrepitev trditvam, da širjenje nalezljive bolezni predstavlja epidemijo, lahko pogledamo v načrt za zaščito in reševanje v primeru epidemije, ki ga je pripravil občinski svet občine Sevnica, ki se sicer sklicuje na ZVNDN.⁷ A. M. Mavčič pojasnjuje, da je mogoče človekove pravice omejiti tudi v miru⁸, vendar to omenja le v povezavi z vojaškimi osebami.⁹

Ukrepa iz odloka, sta bila odziv na pozive županov iz turističnih občin. Največjo vlogo kakšen je odziv odigra število okužb in njihova krajevna razporejenost. Na tej podlagi lahko določimo ali gre za okuženo območje ali ogroženo območje.¹⁰ Zato ne čudi dejstvo, da so prihajali predlogi, da se omeji gibanje zgolj na območjih, ki imajo največ okuženih, ali da se turistični kraji »zaprejo« za obiskovalce. Enak predlog so podali sodniki dr. Katja Šugman Stubbs, dr. Špelca Mežnar in sodnik dr. Rok Čeferin v delno odklonilnem in delno pritrdilnem ločenem mnenju, kakor tudi epidemiologi iz NIJZ. Sorazmeren bi namreč bil ukrep, po katerem bi »zaprli« turistične kraje in še vedno prepovedovali javna druženja. Po njihovem mnenju je namreč veliko gosto naseljenih krajev, ki jim drastična

1 Glej 7. člen ZNB.

2 Glej 92. člen URS.

3 L. Šturm, Komentar, v: Komentar Ustave Republike Slovenije, 2002, 16. člen.

4 Glej 8. člen ZVNDN., Glej: Ivanuša T., Mulej M., Pečan S., Tičar B., Podbregar I., Pandemija: upravljanje in obvladovanje omejitve gibanja – učbenik, Zavod za varnostne strategije pri Univerzi Maribor, Ljubljana, 2009, dostopno na: https://fov.um.si/sites/default/files/upload/news/documents/ucbenik_pandemija_upravljanje_in_obvladovanje_omejitve_gibanja.pdf, 9. 5. 2020, str. 13.

5 Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 4, točka 10.

6 Glej 1. člen ZNB.

7 Republika Slovenija, Občina Sevnica, Občinski načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh v občini Sevnica, 2019, dostopno na: https://www.obcina-sevnica.si/uploads/obcina/zir/nacrti/nacrt_zascite_in_resevanja_ob_pojavu_epidemije_oziro-ma_pandemije_nalezljive_bolezni_pri_ljudeh_v_obcini_sevnica_v.1.0-2018.pdf, 9. 5. 2020.

8 Glej tretji odstavek 15. člena URS.

9 A. M. Mavčič, Praksa US, v: Komentar Ustave Republike Slovenije, 2019, 92. člen, točka 8.

10 Glej drugi in tretji odstavek 7. člena ZNB.

omejitev ni v korist.¹ Dejstvo je pa, da se je epidemija razglasila za območje celotne države, posledično lahko enako velja za posebne ukrepe, ki pa vendarle morajo biti sorazmerni.²

Ena od ustavnih pravic, v katero bi se naj posegalo, je ustavna pravica do svobode gibanja, ki vsakomur daje pravico, da se prosto giblje in si izbira prebivališče, da zapusti državo in se vanjo kadarkoli vrne.³ Omogoča svobodno gibanje znotraj države in prosto izbiro prebivališča. Tovrstna pravica omogoča tudi prost prehod državne meje.⁴ URS opredeljuje dve vrsti zakonskega pridržka.⁵ Po drugem odstavku 32. člena URS se lahko vsakomur omeji svoboda gibanja z zakonom, na podlagi enega od štirih razlogov. Eden izmed njih je tudi »preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni«. Razlogi se razlagajo ozko, morajo biti prepričljivi in utemeljeni.⁶ Omejitev je dopustna le z zakonom, Vladi RS pa daje pooblastilo za izdajo podzakonskega akta.⁷ Tretji odstavek 32. člena URS predvideva omejitev le za tujce.⁸ Z 32. členom URS je povezan 19. člen URS. Očitek, da je prišlo

do posega v pravico do osebne svobode je neutemeljen⁹, saj bi moralo priti do odvzema prostosti s strani policije.¹⁰ To bi bilo možno le, če bi posameznik zagrešil kaznivo dejanje prenašanja nalezljivih bolezni,¹¹ nikakor pa ne v primeru 18. člena ZNB, ki določa izolacijo. Odlok se ne nanaša niti na popolno osamitev okuženih oseb, niti na odvzem prostosti.¹²

Druga ustavna pravica, ki je bila omejena, je pravica do zbiranja in združevanja iz 42. člena URS, ki predstavlja temeljno človekovo pravico, ki omogoča svobodno izražanje mnenj, oblikovanje politične volje in samoorganiziranost, izvira pa iz načela demokracije. Ločimo pravico do mirnega zbiranja in pravico do svobodnega interesnega združevanja.¹³ Tudi ta pravica se lahko zakonsko omeji, če obstaja kateri od ustavno dopustnih razlogov oziroma ciljev. Tudi tukaj je to lahko »varstvo pred širjenjem nalezljivih bolezni, ki ga določa ZNB.¹⁴ Pri tako občutljivem poseganju se strogo upošteva načelo sorazmernosti,

1 Delno odklonilno mnenje in delno pritrnilno ločeno mnenje sodnic dr. Katje Šugman Stubbs in dr. Špelce Mežnar ter sodnika dr. Roka Čeferina k sklepu št. U-I-83/20, številka: U-I-83/20-16, 2020, dostopno na: <http://odlocitve.us-rs.si/documents/e5/1b/u-i-83-20-delno-odklonilno-in-delno-pritrnilno-lm-dr-stubbs-dr-meznar-dr-ceferin4.pdf>, 9. 5. 2020, str. 2-3.

2 Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 3-4, točka 9.

3 Glej prvi odstavek 32. člena URS.

4 J. Čebulj, *Oprelitev in razmerje do drugih ustavnih določb*, v: *Komentar Ustave Republike Slovenije*, 2002, 32. člen URS.

5 Glej drugi in tretji odstavek 32. člena URS.

6 J. Čebulj, *Omejitve (posegi) in njihova dopustnost*, v: *Komentar Ustave Republike Slovenije*, 2002, 32. člen.

7 Delno odklonilno mnenje in delno pritrnilno ločeno mnenje sodnic dr. Katje Šugman Stubbs in dr. Špelce Mežnar ter sodnika dr. Roka Čeferina k sklepu št. U-I-83/20, številka: U-I-83/20-16, 2020, dostopno na: <http://odlocitve.us-rs.si/documents/e5/1b/u-i-83-20-delno-odklonilno-in-delno-pritrnilno-lm-dr-stubbs-dr-meznar-dr-ceferin4.pdf>, 9. 5. 2020, str. 3, točka 10.

8 J. Čebulj, *Omejitve (posegi) in njihova dopustnost*, 2002, 32. člen.

9 Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 3, točka 8.

10 Glej prvi in drugi odstavek 19. člena URS in B. M. Zupančič, *Oprelitev*, v: *Komentar Ustave Republike Slovenije*, 2002, 19. člen.

11 Glej 177. člen KZ-1.

12 Glej prvi in drugi odstavek 18. člena ZNB.

13 L. Šturm, *Področje varovanja*, v: *Komentar Ustave Republike Slovenije*, 2002, 42. člen URS.

14 Glej tretji odstavek 42. člena URS.

poseg pa je moč upravičiti z varstvom demokratične družbe.¹ Vlada RS je pravici omejila zaradi nujne zadeve v demokratičnih družbi zaradi zaščite javnega zdravja.²

Vlada RS se je sklicevala tudi na obdobje kompleksne krize, ki predstavlja pojav, ki resno ogroža družbene vrednote in hujše naravne nesreče, v katerem je posvetovalno telo vlade Svet za nacionalno varnost. Naj bi šlo za obdobje negotovosti in potrebno je hitro ukrepanje.

Ukrepi morajo predstavljati hitri odziv in obvladovanje krize. Odločitev o kriznem upravljanju sprejme Vlada na obrazložen predlog ministra. Na tej podlagi se skuša zaščititi temeljne vrednote demokratične države, v našem primeru javno zdravje, hkrati pa tudi spoštovanje človekovih pravic in delovanje predvsem socialne države.³

Pobudnik je predlagal naj Ustavno sodišče zadrži izvrševanje celotnega odloka do končne odločitve. Ustavno sodišče je ocenilo, da z začasnim zadrževanjem izvrševanja 7. člena odloka in določitvijo načina zadržanja, ne bi posegli v vsebino odrejenih ukrepov, morebitne škodljive posledice zaradi posega v 32. in 42. člen URS pa bi vsaj delno omejili na način, ki ne bi predstavljal večje ogroženosti prebivalcev zaradi nalezljivih bolezni. Ustavno sodišče RS je bilo mnenja, da 7. člen odloka določa trajnejšo naravo odloka, ki ni nujna za dosego namena in da lahko enak namen dosežemo s periodičnim preverjanjem sorazmer-

nosti ukrepov, upoštevajoč mnenje stroke.⁴ Na takšen način je Ustavno sodišče RS poudarilo, da se lahko človekove pravice omejujejo zgolj za določen čas oziroma za čas trajanja izrednega stanja, s čimer je posredno izpostavilo, da epidemija pomeni izredno stanje.⁵ Hkrati pa so izpostavili pomembnost testa sorazmernosti.⁶ ESČP določa, da mora zakonodajalec oziroma predsednik RS obvestiti Ustavno sodišče RS o sprejetih ukrepih (koncu in začetku) in jih časovno ter krajevno omejiti.⁷

Omejitev gibanja ima močan psihološki vpliv na posameznike, zato je pomembno, da oblast ažurno prilagaja ukrepe in tudi ustrezno obvešča državljanje. Epidemija je pojav, ki ne omogoča rutine, hkrati pa zahteva bolj kot pravno, življenjsko prilagoditev vsem prebivalcem na nekem območju. Odgovora na vprašanje, ali so boljši strožji, ali ohlapnejši ukrepi, žal še nimamo, jasno pa je, da bo zakonodajalec moral jasno in strogo normirati kdaj govorimo o epidemiji, kdaj o izrednem stanju, ali širjenje nalezljivih bolezni lahko razumemo kot sinonim, kaj je tista najustreznejša pravna podlaga za sprejetje ukrepov. Vse to in še več bo potrebno urediti, saj govorimo o najpomembnejših človekovih pravicah, ki jih moramo absolutno ščititi, čim bolj ozko omejevati in jih zagotavljati kot temelj demokracije.

1 L. Šturm, Omejitve, v: Komentar Ustave Republike Slovenije, 2002, 42. člen URS.

2 Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 3, točka 8.

3 Glej 20. člen ZVRS.

4 Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 7.

5 Glej 16. člen URS.

6 Ustavno sodišče Republike Slovenije, U-I-83/20, z dne 16. 4. 2020, Uradni list RS, št. 58/2020, str. 4, točka 14.

7 Teга denimo ni storila grška vlada v t. i. grški zadevi (3321/67, 3322/67, 3323/67, 3344/67 Danska, Norveška, Švedska, Nizozemska v. Grčija).

J. Letnar Černič, Opredelitev pravice in razmerje do drugih ustavnih pravic, v: Komentar Ustave Republike Slovenije, 2019, 16. člen, točka 8.

JEZIKOVNA RAZNOLIKOST V EU

“Linguistic diversity, la diversité linguistique, die Vielfalt der Sprachen...”

1. UVOD

“Narod brez jezika je narod brez duše,” pravi galski pregovor. Jezik je neločljivo povezan z identiteto naroda; ohranja dediščino, odraža družbena prepričanja in vrednote ter izraža kulturni duh. Vprašanje jezika je pomembno tudi nadnacionalno, v EU. Za razliko od Združenih držav Amerike, v katerih se predsednik na svoje državljanje lahko obrne v angleškem jeziku in bo razumljen vsepovsod, je v EU težje pričakovati kaj takega. Ne glede na to, v katerem jeziku bi se govorec obrnil na so državljane, bi tvegala zamero. Lahko pa sledi vatiškemu načelu urbi et orbi in jih naslovi v toliko jezikih, kolikor jih je v državah članicah priznanih.¹

2. PRAVNA PODLAGA

Člen 2 Splošne deklaracije o človekovih pravicah iz leta 1948 zagotavlja uživanje vseh pravic in svoboščin, zapisanih v tej deklaraciji, brez vsakršnega razlikovanja, zlasti glede na jezik, Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic iz leta 1953 pa v členu 14 prepoveduje razlikovanje glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnostni ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine. Člen 33 Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb določa, da če je bila pogodba overjena v dveh ali več jezikih, je besedilo v vsakem jeziku ena-

ko verodostojno (razen v primeru stranki sta se dogovorili drugače) in tudi, da imajo določbe pogodbe enak pomen v vsaki verodostojni različici.

Pravna podlaga jezikovne politike v EU vključuje Pogodbo o Evropski uniji (natančneje člena 2 in 3- vrednote in cilji EU) in Pogodbo o delovanju Evropske unije (natančneje člena 6 in 165- podporne pristojnosti EU in Izobraževanje, poklicno usposabljanje, mladina in šport). Pogodbi ne vsebujeta seznama uradnih ali delovnih jezikov v EU (ti so določeni z Uredbo št. 1), ampak določata njune jezikovne različice ki se naj smatrajo kot izvirne in avtentične. PEU v členu 55 določa 24 jezikov, v katerih je njeno besedilo enako verodostojno. Poleg tega člena 20 in 24 PDEU urejata pravico državljanov dostopa do institucij EU v kateremkoli jeziku, določenem z Pogodbo.

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, ki je z Lizbonsko pogodbo postala pravno zavezujoča, nalaga Evropski uniji odgovornost za spoštovanje jezikovne raznolikosti (člen 22) in prepoveduje diskriminacijo na podlagi jezika (člen 21). Relevanten je tudi četrti odstavek člena 41, ki v okviru pravice do dobrega upravljanja omogoča vsakomur, da se na institucije Unije obrne v enem od jezikov Pogodb, nato pa mora prejeti odgovor v istem jeziku.²

“Načelo enakopravnosti jezikov, the principle of the equality of languages, le principe d'égalité des langues, das Grundsatz der Sprachengleichheit”

¹ Bhatia, N. Lost in Translation: Linguistic Minorities in the European Union. V: Topical research digest: Minority rights, 2019, str. 16.

² Povzeto po: Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities (McCrudden, C. and Prechal, S.) The Concepts of Equality and Non-Discrimination in Europe: A practical approach, 2009, str. 10-21.

3. NOTRANJI TRG

V zvezi s prostim pretokom blaga utegnejo biti sporna pravila povezana z označevanjem izdelkov, konkurenčnim pravom ter pravom blagovne znamke. Kot sledi iz t.i. Piagieme sodne prakse je bistveno zgolj, da so produkti označeni v potrošniku razumljivem jeziku, kar pa ne pomeni nujno njegovega materinega jezika oziroma uradnega jezika njegove države. Označevanje v uradnem jeziku se zahteva le za zdravila ter tobačne izdelke. Drugače kot pri praksi v zvezi s prostim pretokom blaga je v zvezi z ostalimi svoboščinami na prvi pogled mogoče zaznati določeno mero popustljivosti do državnih jezikovnih politik. V zadevi Groener je tako Sodišče dovolilo predpisovanje znanja irskega jezika za delovno mesto učitelja umetnosti kot ukrep zaščite enega izmed uradnih jezikov, kljub temu, da v primeru to znanje ni bilo nujno potrebno za opravljanje poklica v skladu s pogodbo. Da temeljne svoboščine ne zavazujejo le držav članic temveč tudi institucije Unije, izhaja iz zadeve Španija proti Eurojustu, kjer je država članica izpodbijala jezikovne zahteve v razpisih za nova delovna mesta. Tožba za ugotovitev ničnosti je bila sicer razglašena za nedopustno, vendar pa je iz sklepnih predlogov generalnega pravobranilca mogoče razbrati, da morajo jezikovne zahteve tudi za evropske uradnike ustrezati pravičnemu namenu ter biti z njim v sorazmerju.¹

4. ANGLEŠČINA PO BREXITU

Nekdanji predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker je na konferenci v Firencah povedal, da bo imel govor v francoščini, in ne angleščini. »Počasi, a zanesl-

jivo angleščina izgublja pomen v Evropi,« je dejal.²

«Angleščina bo ostala, ampak samo zato, ker je tako pomemben jezik komuniciranja. Če bi Francozi ali Italijani izstopili z Evropske unije, bi njihov jezik odpadel. Kabine bi odpravili, tolmači ne bi imeli več dela, saj jih ne bi bilo smiselno imeti, če nihče več ne bi govoril tega jezika. Angleščina je tu malce v posebnem položaju, ker je lingua franca celega sveta.»³

Uredba št. 1/1958 za spremembo zahteva soglasje vseh držav članic, kar pomeni, da se tudi njena določba o tem, da je angleščina uradni jezik spremeni zgolj ob soglasju vseh držav članic. Evropski poslanci so že dosegli dogovor, da angleščina kot lingua franca Evrope in tudi sveta ostaja uradni in delovni jezik. Čeprav je angleščina uradni jezik še na Irskem in na Malti, jo ima kot uradni jezik EU poleg irščine prijavljeno le Irska, Malta pa je za to vlogo nominirala le malteščino in tako ne plačuje dodatnih stroškov za tolmačenje in prevajanje. Evropska komisija je v svojem proračunu za obdobje 2021-27 potrdila, da sprememb glede uporabe, prevajanja in tolmačenja angleščine kljub Brexitu ne bo, verjetna pa je reorganizacija nekaterih administrativnih funkcij. Angleščina prav tako ostaja delovni jezik institucij EU.⁴

5. NOVA VPRAŠANJA

Leta 2020 je držav kandidatka za pristop k EU pet. To so Albanija, Severna Makedonija, Črna gora, Turčija in Srbija, med katerimi so zadnje tri v fazi pogajanj. Potencialni kandidatki sta Bosna in Hercegovina ter

¹ Povzeto po: Smrkolj, M. Jezikovna raznolikost v Evropski uniji in jezik(i) evropske pravne znanosti, Manuskript predavanja za Slovensko-nemško društvo študentov, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, 3. november 2009, str. 9-11.

² Politico. God save(d) English in the EU. 2016. Dostopno na: <https://www.politico.eu/article/god-save-english-in-the-eu-disappear-using-language-european-union/>.

³ Citirano: Milojka Popovič, nekdanja tolmačka. V: Mladina. Kaj se bo po Brexitu zgodilo z angleščino? 2019. Dostopno na: <https://www.mladina.si/190013/kaj-se-bo-po-brexitu-zgodilo-z-anglescino/>.

⁴ Mladina. Kaj se bo po Brexitu zgodilo z angleščino? 2019. Dostopno na: <https://www.mladina.si/190013/kaj-se-bo-po-brexitu-zgodilo-z-anglescino/>.

Kosovo. Vsaka izmed teh ima svojo edinstveno kulturo in bogato jezikovno zgodovino, a je z gotovostjo moč pritrčiti dejstvu, da so se jeziki teh držav razvili iz skupne jezikovne skupine in se še danes prepletajo. EU je sedaj pred novim izzivom, kako tem zagotoviti enako mesto in verodostojnost v množici jezikov, ki so že sprejeti kot uradni v EU. Ali bo novim uradnim jezikom zagotovljeno mesto v prevajalskih enotah glede na to, da so med seboj zelo podobni? Ali bodo cilji zmanjšanja stroškov prevladali nad temeljnimi načeli, kot sta prepoved diskriminacije na podlagi jezika in enaka verodostojnost vseh jezikovnih različic (če bodo te sploh obstajale)? Menim, da si EU kot zastopnica temeljnih človekovih pravic, zagovornica enakosti v raznolikosti in vzornica mnogim institucijam po svetu, tega ne sme 'privoščiti'.

Posebnost raznolikih skupin ljudi v EU kaže na potrebo po tem, da se vsem omogoči enakopraven dostop in celovito obravnavanje njihovih pravic ne glede na to, od kod prihajajo in kateri jezik govorijo. Ravno v tem se odraža bistvo evropske integracije: združeni v raznolikosti.

NAPOTEN SEM NA ČAKANJE NA DELO OD DOMA, KAKŠNE SO MOJE PRAVICE?

V luči koronavirusne bolezni se je v skoraj vseh panogah gospodarske dejavnosti v večji ali manjši meri znižala potreba po delu delavcev, zato so se mnogi delodajalci v tej izredni situaciji poslužili instituta napotitve delavcev na čakanje na delo od doma, saj jim omogoča prožnost v delovnem procesu in učinkovito prilagajanje razmeram na trgu. Hkrati je tudi vlada z namenom pomoči gospodarstvu in ohranitve delovnih mest sprejela mega »proti-koronski« paket ukrepov¹, ki pa po svoji vsebini urejajo tudi sofinanciranje (subvencioniranje) nadomestila plače, za čas trajanja napotitve. Za razjasnitev določenih vprašanj in problematike, ki se je pojavila v praksi, pa je najprej potrebno opredeliti kaj sploh začasno čakanje na delo v slovenskem pravnem redu pomeni in kakšne so njegove pravne posledice.

Zakon o delovnih razmerjih² (v nadaljevanju ZDR-1) začasno čakanje na delo ureja v 138. členu. Prof. dr. Senčur Pečkova

pojasnjuje, da je institut v slovensko delovno pravo prvič uvedel Zakon o delovnih razmerjih³ iz leta 1990 (ZDR 90). Zakon o delovnih razmerjih⁴ iz leta 2002 začasnega prenehanja potreb po delu delavcev posebej ni urejal, delodajalec pa je moral delavcem za čas, ko jim ni mogel zagotoviti dela, plačati nadomestilo v višini sto odstotkov osnove iz 137. člena ZDR.⁵

Iz 138. člena ZDR-1 izhaja, da če delodajalec začasno, vendar najdlje za šest mesecev v posameznem koledarskem letu, delavcem ne more zagotavljati dela, lahko z namenom ohranitve zaposlitve pisno napoti delavca na čakanje na delo doma in v tem primeru ima delavec pravico do nadomestila plače v višini 80% osnove na podlagi sedmega odstavka 137. člena.⁶ Ker delovno razmerje z napotitvijo na čakanje na delo ne preneha, delavec ohrani pravice iz delovnega razmerja,

1 Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo, Uradni list RS, št. 49/20.

2 Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1), Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS in 81/19.

3 Zakon o delovnih razmerjih, Uradni list RS, št. 14/90, 5/91, 29/92 – odl. US, 71/93, 2/94 – popr., 19/94, 38/94 – ZID, 29/95 – ZPDF, 12/99 – odl. US, 36/00 – ZPDZC, 97/01 – ZSDP, 42/02 – ZDR in 43/06 – ZKolP.

4 Zakon o delovnih razmerjih (ZDR), Uradni list RS, št. 42/2002 in 103/2007.

5 Senčur-Peček Darja, Spremembe in novosti, ki jih prinaša ZDR-1, Podjetje in delo, št. 3-4, 2013, str. 414.

6 Sedmi odstavek 137. člena ZDR-1: "Če s tem ali drugim zakonom oziroma na njegovi podlagi izdanim predpisom ni določeno drugače, delavcu pripada nadomestilo plače v višini njegove povprečne mesečne plače za polni delovni čas iz zadnjih treh mesecev oziroma iz obdobja dela v zadnjih treh mesecih pred začetkom odsotnosti. Če delavec v obdobju zaposlitve v zadnjih treh mesecih ni delal in je za ves čas prejemal nadomestilo plače, je osnova za nadomestilo enaka osnovi za nadomestilo plače v zadnjih treh mesecih pred začetkom odsotnosti. Če delavec v celotnem obdobju zadnjih treh mesecev ni prejel niti ene mesečne plače, mu pripada nadomestilo plače v višini osnovne plače, določene v pogodbi o zaposlitvi. Višina nadomestila plače ne sme presegati višine plače, ki bi jo delavec prejel, če bi delal."

razen tistih, ki jih posebej opredeli zakon, tako ima recimo še vedno pravico do stavke, še vedno velja prepoved opravljanja konkurenčne dejavnosti in obveznost varovanja poslovne skrivnosti, nima pa pravice do povračila stroškov (malice, prevoza), v kolikor ti stroški ne nastanejo. Delavec je v obdobju čakanja na delo prav tako upravičen do odsotnosti z dela zaradi bolezni,¹ prav tako pa delavcu ni mogoče omejiti izrabe letnega dopusta ali izplačila regresa.²

Pogosto se tudi pojavlja vprašanje izrabe letnega dopusta med čakanjem na delo in s tem povezane višine denarnega nadomestila. ZDR-1 določa, da delavcu s sklenitvijo delovnega razmerja³ pripade pravica do letnega dopusta in da se ta izrabi glede na potrebe delovnega procesa.⁴ Delavec je prav tako upravičen do izplačila letnega regresa⁵ in polnega nadomestila plače za čas odsotnosti z dela zaradi izrabe letnega dopusta.⁶ Seveda se delavec lahko odloči, da te pravice ne bo uveljavil. Vendar pa je treba pri tem opozoriti na določbe že omenjenega 163. člena ZDR-1, po katerem se letni dopust izrablja glede na potrebe delovnega procesa, in na določbe 162. člena

ZDR-1, ki ureja način izrabe letnega dopusta.⁷ Izraba dopusta se sicer zmeraj dogovarja med delavcem in delodajalcem, tako, da niti delavec kot tudi delodajalec ne smeta zahtevati, da se dopust izkoristi, seveda pa lahko delavec v dogovoru z delodajalcem v tem času koristi dopust, kar gre na roko tudi delovnemu procesu. Delodajalec pa mora v vseh obzirih upoštevati določbe 137. člena ZDR-1, po katerem delavcu za čas izrabe letnega dopusta pripada polno nadomestilo plače. Vsekakor pa ne sme biti izraba letnega dopusta ali odsotnost z dela zaradi bolezni utemeljen razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi, prav tako ne potek čakalne dobe. Neposredna odpoved pogodbe o zaposlitvi s potekom čakalne dobe namreč ni dopustna, saj bi v tem primeru šlo za ravnanje, ki povsem nasprotuje namenu instituta čakanja na delo, ki je ohranitev zaposlitve. Mogoča pa je odpoved pogodbe po 89. členu ZDR-1, če so za to podani utemeljeni razlogi in upoštevani minimalni odpovedni roki.⁸

1 Vrhovno sodišče v sodbi v zadevi VIII Ips 84/2011 z dne 21. februarja 2012, zapiše, da je: »Odsotnost z dela zaradi začasne nezmožnosti za delo zaradi bolezni potrebno razumeti v smislu ugotovitve dejanskega stanja, da delavec zaradi bolezni ali poškodbe objektivno ni delazmožen. Zato ni bistveno, ali je bila tožnica med odpovednim rokom po odredbi tožene stranke na tako imenovanem čakanju na delo.«

2 Višje delovno in socialno sodišče je v sodbi v zadevi Pdp 112/2011 z dne 4. marca 2011 zapisalo: »Ker je bil razlog, da tožnik v določenem obdobju ni delal, izključno na stani tožene stranke, ki mu ni zagotavljala dela oziroma ga je poslala na čakanje, je tožnik upravičen do nadomestila plače in tudi do vseh ostalih denarnih pravic, ki izvirajo iz delovnega razmerja, na primer do regresa za letni dopust.«

3 Člen 159 ZDR-1.

4 Prvi odstavek 163. člena ZDR-1: »Letni dopust se izrablja upoštevaje potrebe delovnega procesa ter možnosti za počitek in rekreacijo delavca ter upoštevaje njegove družinske obveznosti.«

5 Člen 131 ZDR-1.

6 Člen 137 ZDR-1.

7 Člen 162 ZDR-1 (izraba letnega dopusta): »(1) Letni dopust je mogoče izrabiti v več delih, s tem, da mora en del trajati najmanj dva tedna. (2) Delodajalec lahko zahteva od delavca, da planira izrabo najmanj dveh tednov letnega dopusta za tekoče koledarsko leto. (3) Delodajalec je dolžan delavcu zagotoviti izrabo letnega dopusta v tekočem koledarskem letu, delavec pa je dolžan do konca tekočega koledarskega leta izrabiti najmanj dva tedna, preostanek letnega dopusta pa v dogovoru z delodajalcem do 30. junija naslednjega leta. (4) Delavec ima pravico izrabiti ves letni dopust, ki ni bil izrabljen v tekočem koledarskem letu oziroma do 30. junija naslednjega leta zaradi odsotnosti zaradi bolezni ali poškodbe, porodniškega dopusta ali dopusta za nego in varstvo otroka, do 31. decembra naslednjega leta.«

8 Povzeto po: Žnidarič Luka, Odpoved pogodbe o zaposlitvi med napotitvijo na čakanje na delo, Pravna praksa, št. 34, 2015, str. 9-10.

CIVILNOPRAVNO VARSTVO OKOLJA IN PRAVICE DO ZDRAVEGA ŽIVLJENSKEGA OKOLJA

UVOD

Varstvo okolja je pravno področje, ki je čedalje bolj aktualno in tudi zelo široko. Človek s svojim delovanjem vpliva na celotno Zemljo in njene ekosisteme. Mnogi pojavi ogrožajo naše življenje in zdravje, kot tudi zdravje ostalih živih bitij. Vse to je povzročilo uvajanje posebne veje prava. Pravni red RS omogoča kar nekaj možnosti varovanja okolja in pravice do zdravega življenjskega okolja. Varovanje se lahko uresničuje skozi upravno-pravne, civilno-pravne in kazensko-pravne institute.

V članku bom strnjeno predstavila temeljne pravne podlage s področja civilnopravnega varstva ter omenila nekaj poglobljenih predpisov in institucij, ki pokrivajo varovanje okolja.

TEMELJNI PREDPISI S PODROČJA VARSTVA OKOLJA

V nadaljevanju navedeni predpisi segajo na različna področja. Značilno je, da pokrivajo kmetijstvo, zdravje, pridelavo hrane, infrastrukturo in energetiko.

Poglavitni pravni predpis je Zakon o varstvu okolja (ZVO-1). Ta zakon ureja varstvo okolja pred obremenjevanjem kot temeljni pogoj za trajnostni razvoj in v tem okviru določa temeljna načela varstva okolja, ukrepe varstva okolja, spremljanje stanja

okolja in informacije o okolju, ekonomske in finančne instrumente varstva okolja, javne službe varstva okolja in druga z varstvom okolja povezana vprašanja.¹ Poleg omenjenega pa je še vrsta zakonov, ki urejajo varstvo posameznega dela narave. To so Zakon o vodah, Zakon o gozdovih, Zakon o varstvu podzemnih jam, Zakon o divjadi in lovstvu, Zakon o sladkovodnem ribištvu, Zakon o morskem ribištvu, Zakon o zaščiti živali, Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi, itd.

PRISTOJNI ORGANI

Pristojni organi za odločanje na področju varstva okolja so Ministrstvo za okolje in prostor ter organi v njegovi sestavi -- Agencija RS za okolje, Zavod RS za varstvo narave, Direkcija RS za vode in Uprava RS za jedrsko varnost.² Omenjeno Ministrstvo za mnenje v konkretnih postopkih zaprosi tudi Ministrstvo za zdravje, ki deluje v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, Ministrstvo za kmetijstvo glede presoje vplivov na kmetijska zemljišča in Zavod za gozdove. Poleg tega pa neke vrste nadzorstveno funkcijo opravlja Inšpektorat za okolje in prostor, ki budno bdi nad doslednostjo izvajanja predpisov s tega področja.

Varuh človekovih pravic je po ZVO-1³ zadolžen tudi za varstvo pravice do zdravega življenjskega okolja. Njegova letna poročila

1 Glej 1. odstavek 1. člena Zakona o varstvu okolja (ZOV-1), Ur. l. RS, št. 39/06 - UPB1 in nasl.

2 Informacije povzete po uradnih spletnih straneh omenjenih Ministrstev.

3 Glej 2. odstavek 14. člena Zakona o varstvu okolja (ZOV-1), Ur. l. RS, št. 39/06 - UPB1 in nasl.

so dober vir pregleda aktualne problematike varstva okolja in urejanja prostora. To področje je tudi predmet vse pogostejših revizij Računskega sodišča, v okviru katerih slednje poda kakovostne analize stanja in pravnega okvira določenega problema.

CIVILNOPRAVNO VARSTVO

V nadaljevanju so našteje nekatere pravne podlage, ki zagotavljajo civilnopravno varstvo okolja oziroma zagotavljajo varstvo pravice do zdravega življenjskega okolja.

ZAKON O VARSTVU OKOLJA (14. ČLEN)

Po tej določbi lahko za uresničevanje pravice do zdravega življenjskega okolja državljanke ali državljani kot posameznice ali posamezniki ali njihova društva, združenja in organizacije pred sodiščem zahtevajo, da nosilka ali nosilec posega v okolje ustavi poseg, če bi ta povzročil ali povzročal čezmerno obremenitev okolja ali če bi povzročil ali povzročal neposredno nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, ali da se mu prepove začetek izvajanja posega v okolje, če je izkazana velika verjetnost, da bi povzročil takšne posledice. Vendar sodne prakse v zvezi z uveljavljanjem tega določila praktično ni, saj je dokazovanje vseh potrebnih elementov - povzročitelja, nastale posledice in vzročne zveze med ravnanjem povzročitelja in nastalo prepovedano posledico - izredno zahtevno in težavno.¹

OBLIGACIJSKI ZAKONIK (133. IN 134. ČLEN)

Za varstvo pravice do zdravega življenjskega okolja Obligacijski zakonik (OZ) omogoča zahtevo, da se odstrani škodna nevarnost (133. člen),² ter zahtevo za prenehanje s kršitvami osebnostnih pravic (134. člen). V

zvezi s prvo je možno podati zahtevek tudi, če nastane škoda pri opravljanju splošno koristne dejavnosti, za katero je dal dovoljenje pristojni organ, vendar le za povrnitev škode, ki presega običajne meje. Zahtevajo se lahko upravičeni ukrepi za preprečitev nastanka škode ali za njeno zmanjšanje. V zvezi z zahtevkom za prenehanje kršitev osebnostnih pravic ima vsakdo pravico zahtevati prenehanje dejanja, s katerim se krši nedotakljivost človekove osebnosti, osebnega in družinskega življenja ali kakšna druga osebnostna pravica, da se prepreči tako dejanje ali da se odstranijo njegove posledice.³

STVARNOPRAVNI ZAKONIK (75. IN 99. ČLEN)

Gre za varstvo pred prekomernimi imisijami po 99. členu v povezavi s 75. členom SPZ. Lastnik nepremičnine mora pri uporabi nepremičnine opuščati dejanja in odpravljati vzroke, ki izvirajo iz njegove nepremičnine in otežujejo uporabo drugih nepremičnin čez mero, ki je glede na naravo in namen nepremičnine ter glede na krajevne razmere običajna ali povzročajo znatnejšo škodo (prepovedana imisija).⁴

V praksi varstva okolja se ta določila praviloma uporabljajo v kombinaciji z navedenimi določili OZ.

Učinkovito pravno varstvo je najpomembnejši del pravice, saj se ta brez varstva ne more popolnoma uveljavljati. Ko pravica vzame pod okrilje okolje, tematika pridobi poleg racionalne še osebno noto. Negativni vplivi na okolje tvorijo obsežno pravno problematiko saj se škodljive posledice izražajo vrazličnih oblikah in razsežnostih in prav zaradi tega je pravo postopoma razvilo dodatno panogo, ki varuje Zemljo – Pravo varstva okolja.

1 Šifkovič-Vrbica Senka, Varstvo okolja - od teorije k praksi (1. del), Pravna praksa, št. 12-13, 2018, str. 35.

2 Iz sklepa Višjega sodišča v Ljubljani v zadevi II Cp 3973/2009 z dne 2. decembra 2009.

3 Šifkovič-Vrbica Senka, Varstvo okolja - od teorije k praksi (2. del), Pravna praksa, št. 14, 2018, str. 24.

4 Glej 75. Člen Stvarnopravnega zakonika (SPZ). Stvarnopravni zakonik (Uradni list RS, št. 87/02, 91/13 in 23/20).

ERASMUS

VSE POTI NE VODIJO V RIM

Oditi na študijsko izmenjavo ni tako enostavno, kot oditi na potovanje. Kljub temu da tudi priprave na potovanje lahko postanejo zahtevne, so priprave na študijsko izmenjavo bistveno širše. Priprave za odhod na študijsko izmenjavo se začnejo že relativno zgodaj. Vsaka fakulteta ima svoj individualni rok za prijave in le ta je običajno do sredine meseca marca.

Prvi semester študijskega leta 2017/2018 sem se odpravil na študijsko izmenjavo na Comenius University v Bratislavo. Marsikdo me je vprašal, zakaj ravno v Bratislavo. Razlog se skriva v tem, da je prav izbrana fakulteta imela najbolj primerljiv program. Kljub temu da se sliši malo klišejsko, rek »izmenjava ti bo spremenila življenje« še kako drži. Mogoče se sprašuješ, zakaj naj bi ta rek držal? V kolikor še vedno živiš pri starših, ti morda prav študijska izmenjava poda odgovor, kako se boš sam znašel v realnem življenju. Živiš nekaj sto kilometrov od doma, v tujini, kjer morda gov-

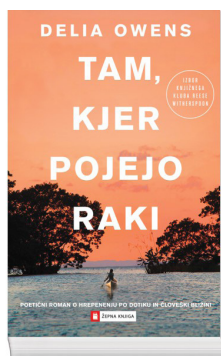
orijo jezik, ki ga ti ne govoriš, spoznaš se z novo kulturo, običaji ... Vse to so le plusi, ki ti v nadaljnjem življenju pridejo še kako prav. Zagotovo boš po povratku v domovino postal še samozavestnejša oseba, ki je doživela verjetno eno izmed »top« izkušenj svojega življenja.

Ne boš pa »napredoval« le v zasebnem, ampak tudi na poslovnem področju. Delodajalci so vedno bolj pozorni na to, ali ima morda kandidat še neke dodatne kompetence poleg zaključene prve oz. druge bolonjske stopnje študijskega programa. Študijska izmenjava je zagotovo odličen pokazatelj, da si je oseba upala stopiti iz svojega »komfort zona« ter se spopasti tudi z novimi izzivi.

Potrebno je le zaupati sam sebi, zbrati dovolj poguma, se prebiti skozi celotni administrativni postopek in morda boš naslednje leto že ti preživljal del svojega študija na plaži v Barceloni.

**KNJIŽNA
POLICA**

VSTOPI V POLETJE S KNJIGO

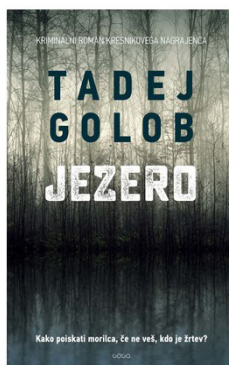
TAM KJER POJEJO RAKI

- svetovna uspešnica, prevedena v več kot 30 jezikov

Po tihem mestecu ob Barkleyjevem zalivu na obali Severne Karoline že leta krožijo govorce o skrivnostni močvirki. Ko proti koncu leta 1969 najdejo truplo Chasa Andrewsa, meščani za njegovo smrt osumijo prav njo, Kyo Clark. Toda Kya ni, kar o njej govorijo. Občutljivo in inteligentno dekle je leta preživelo samo v močvirju, ki mu pravi dom. Njeni edini prijatelji so bili galebi, učiteljica pa narava. Potem pa je prišel čas, ko je zahrepenela po človeškem dotiku in po tem, da bi jo imel kdo rad. Ko dva mladeniča iz mesta pritegne njena divja lepota, se Kya odpre novemu življenju – dokler se ne zgodi nepredstavljivo.

Poetični roman o hrepenenju po dotiku in človeški bližini je prelepa oda naravi, pretresljiva kronika odraščanja in presenetljiva zgodba o morebitnem umoru. Delia Owens nas opominja, da nas vse življenje spremlja in oblikuje naše otroštvo in da vsi skrivamo lepe in nasilne skrivnosti, ki jih zna narava tako dobro hraniti.

TADEJ GOLOB - JEZERO

Taras Birsa, višji kriminalistični inšpektor Policijske uprave Ljubljana, se na novoletni večer vrača s smučanja na Voglu. Ko se skozi snežni metež prebija proti domu, naleti na dekle, ki je v reki našlo neprepoznavno truplo mlade ženske. Kdo je žrtev? Kdo morilec? Je zločin zakrivil osamljeni norec, ali je neznanka morala s poti zaradi zarote?

Miha Kovač, Delo

Jezero Tadeja Goloba je prva v slovenščini napisana kriminalka, ki sem jo požrl od začetka do konca, navdušen sem nad njo tudi zato, ker verjamem, da se z rojstvom avtohtone žanrske književnosti pomembno utrjuje slovenska knjižna krajina.

**ZAHVALA
SPONZORJEM
IN
DONATORJEM**

ZAHVALA SPONZROJEM IN DONATORJEM ŠTUDENTSKIH TEKMO- VANJ V LETU 2019/2020

The logo for Nova KBM, featuring a stylized white 'N' icon on the left and the text 'Nova KBM' in a bold, white, sans-serif font on a red rectangular background.

- Pravniško društvo v Mariboru
- Vendis d.o.o.
- Kocerod d.o.o.
- Odvetniška družba Tratnik, Sočan in Bogataj o.p. d.o.o.
- Quadro d.o.o.
- Občina Sevnica
- Odvetnik Alen Vidonja
- Odvetnik Blaž Štumpfl
- Odvetnik Janez Starman
- Notarka Romana Gajšek

Univerza v Mariboru

60

Pravna fakulteta